Жыве Беларусь!

ПАГОНЯ

Рэгіянальны агляд: Беласток — Горадня — Вільня *Заснавана ў 1920 г.*

№ 2 (16) 29 студзеня 1993 года *Кошт 3 рублі*

ДЭПУТАТ АДМОВІЎСЯ АД ДЭПУТАЦТВА

З прашэньнем датэрмінова спыніць свае дэпутацкія паўнамоцтвы зьвярнуўся да калегаў Юры Гівойна. Чарговая сэсія Гарадзенскага гарадзкога Савета задаволіла яго жаданьне. Прычына такога вымушанага кроку? Юры Гівойна расчараваўся ў сваіх магчымасьцях як дэпутата рэальна дапамагаць людзям, тым, хто аддаў за яго свае галасы на мінулых выбарах у гарсавет па Рэпінскай трэцяй выбарчай акрузе № 92.

Лічу, што такая «адстаўка» па ўласнаму жаданьню — дастойны, сумленны крок. На жаль, многія дэпутаты нашых мясцовых Саветаў ды і парламэнта, якія даўно забыліся пра свае абавязкі перад выбаршчыкамі, не адчуваюць ніякага дыскамфорту і па-ранейшаму носяць на сваіх летніках дэпутацкія значкі. А між тым крызіс улады, асабліва пасьля забароны рэфэрэндуму, паглыбляецца.

М. ДУБРАВІН.

ГАЗЭТА НАЦЫЯНАЛЬНЫХ МЕНШАСЬЦЯЎ

Дзякуючы намаганьням лідэраў культурнага адраджэньня мусульманскай і нямецкай суполак дасягнута пагадненьне аб выданьні ў Горадні газэты для прыхільнікаў мусульманскага і лютэранскага веравызнаньняў.

Як распавёў карэспандэнту «Пагоні» лідэр мусульманскага руху Юсуф Крыніцкі, газэта пакуль што ня мае назвы, але яна ствараецца з мэтай усебакова асьвятляць жыцьцё тых, хто па волі лёсу апынуўся далёка за межамі сваёй гістарычнай бацькаўшчыны. Таму й вырашана разам з нядаўна зарэгістраванай культурнай суполкай немцаў у Горадні выдаваць такую газэту.

У Горадні зарэгістравана шостае па ліку грамадзкае аб'яднаньне, мэтай якога зьяўляецца згуртаваньне немцаў, што жывуць на тэрыторыі вобласьці. Звыш шасьцідзесяці грамадзян Гарадзеншчыны прызналі сваё нямецкае паходжаньне.

Г. СТРУМЕНЬ.

ЛЕПЕЙ ЗРАБІЦЬ ПРЫШЧЭПКУ

У гарадзенскіх ўстановах зьявіліся аб'явы, у якіх медыкі раяць усім дарослым рабіць прышчэпкі ад дыфтэрыі, бо ў выпадку захворваньняў дарослы чалавек вельмі цяжка пераносіць хваробу, бываюць выпадкі з трагічным фіналам.

— Да нас пакуль не трапілі хворыя з такім дыягназам,— распавёў карэспандэнту «Пагоні» галоўны лекар вабласнога інфэкцыйнага шпіталя А. М. Пабылец.— Але на тэрыторыі рэспублікі, канкрэтна, на Берасьцейшчыне, ёсьць выпадкі ўспышак дыфтэрыі. Таму дзеля перасьцярогі лепей зрабіць прышчэпку.

— Скажыце, дзе яе можна зрабіць?

— Для дзяцей выключна ў дзяцячых паліклініках, а для дарослых — у любой мэдыцынскай установе вобласьці.

Г. ДАРОЖНЫ.

ТРАЛЕЙБУС № 11

Напярэдадні новага года тралейбусны парк Горадні папоўніўся дзевяцьцю новымі машынамі. Траллейбусы дастаўлены з горада Энгельса Саратаўскай вобласьці, дзе дагэтуль пакуль адзіны на ўвесь былы Саюз завод па выпуску гэтых машынаў. Як паведамлялася раней у «Пагоні», тралейбуснае ўпраўленьне мела клопат з грашыма на іх набыццё, бо кошт аднае машыны складае зараз шэсьць мільёнаў рублёў. Аднак прадпрыемствы Горадні, гарвыканкам своечасова падтрымалі тралейбусьнікаў.

Дарэчы, сярод новых машынаў і незвычайная для нашага горада навінка — тралейбус са счэпкай. Кошт яго 7,5 мільёна. Машыну набылі дзеля экспэрымэнта і, як сьведчаць выпрабаваньні, новы тралейбус удала ўпісваецца ў старыя вулачкі Горадні. А калі хто асабіста жадае праехаць у ім, дык яго маршрут — адзінаццаты.

М. М.

ГАЛАЛЁД НЕ ДЛЯ ПРЫГОД

Галалёд, які зьнянацку пакрыў вуліцы Горадні шостага студзеня, дадаў працы гарадзенскім траўматолагам. Людзей з пераломамі ключыцы, галенастопа і проста вывіхамі машыны хуткай дапамогі ледзьве пасьпявалі адвозіць да шпіталяў.

— Звычайна да нас па пярвічную дапамогу зьвяртаецца ў суткі чалавек 30—40,— распавядала карэспандэнту «Пагоні» старэйшая мэдыцынская сястра Т. А. Краўчанка.— У гэты ж дзень мы прынялі аж 110 чалавек і потым яшчэ на працягу бадай дзесяці дзён адчувалі пасьледствы галалёду.

Г. СПРЫТНЫ.

Адрасы беларусізацыі. **Фатаграфаваў А. УЛАДАСЕВІЧ**

ВА УНІВЭРСІТЭЦЕ ТРЫ НОВЫЯ ДАЦЭНТЫ

Прыемная навіна прыйшла ў Гарадзенскі дзяржаўны унівэрсітэт імя Янкі Купалы з рэспубліканскага міністэрства адукацыі. Атэстацыйная камісія прысвоіла вучонае званьне дацэнта траім выкладчыкам унівэрсітэта. Гэта Сяргей Уладзіміравіч Ямельянчук і Васіль Мікалаевіч Бурдзь з біялагічнага факультэта, а таксама Натальля Серафімаўна Бярозкіна з матэматычнага факультэта.

АПОШНІЯ МЕЖЫ ГОРАДНІ

Межы пэрспэктыўнай гарадзкой рысы, за якой ня будзе весьціся забудова, вызначылі гарадзенскія архітэктары. Выглядае гэта так: на поўдзень гарадзкія кварталы будуць узводзіцца да вёскі Каменка, на поўнач — да Зарыцы. На захадзе мяжой горада стане вёска Баранавічы, а на ўсходзе — раён вёскі Кашэўнікі. Менавіта так фарміруецца, як кажуць праэкціроўшчыкі, фарпосты будучага горада — раёны сядзібнай забудовы.

ГОСЬЦІ З МІЛАНА

На Смаргоншчыне пабывалі бізнэсмэны з Мілана. Гэта быў дзелавы візіт. Зьдзіўляе тое, што найбольш італьянцаў цікавіць гісторыка-культурная спадчына беларусаў і неблагія пэрспэктывы разьвіцьця на Гарадзеншчыне турыстычнага сэрвісу. Госьці з задавальненнем наведалі Залесьсе — былую сядзібу нашага славутага кампазітара Міхала Агінскага.

Фонды

ЁСЬЦЬ І НА «ЧОРНЫ ДЗЕНЬ»

Фонд стабілізацыі плануецца стварыць у Горадні. З такой ініцыятывай выступіў выканкам гарадзкога Савета. Не зьлічыць цяпер праблемаў у вырашэньні сацыяльных пытаньняў, у камунальнай гаспадарцы. Гораду патрэбны сродкі, каб набыць аўтобусы і тралейбусы, купляць лекі і медыцынскае абсталяваньне для шпіталяў і паліклінік.

Вось і зьявілася думка стварыць фонд стабілізацыі горада. Ён будзе складацца з прадукцыі, якую выпускаюць прамысловыя прадпрыемствы горада. А маючы такі рэзэрв, можна будзе набыць усё неабходнае для горада ці па бартэру, ці за грошы.

М. ДУБРАВІН.

Навіны з гарвыканкама

ТУТ ПАХАВАНЫ РУСКІЯ, ПОЛЬСКІЯ, НЯМЕЦКІЯ ЖАЎНЕРЫ

Як вядома, у Горадні па вул. Белуша існуюць вайсковыя могілкі. Да апошніх год даглядаліся толькі савецкія. У добрым стане цяпер і польскія з 1920 г. Сюды ж пераносяцца і некаторыя іншыя магілы, напрыклад з 1939 г... Яшчэ ў 50-я гады існаваў крыж над пахаваньнем нямецкіх ваеннапалонных. Вырашана перад уваходам зрабіць шыльду: «Вайсковыя могілкі. Заснаваны ў 1888 годзе. Пахаваны воіны рускай арміі, войска польскага, чырвонай і савецкай арміі, савецкія і нямецкія ваеннапалонныя».

НАШ «МЯСЦОВЫ МУСАЛІНІ»

Ад Гарадзенскай гарадзкой Рады БНФ у гарвыканкам паступіла заява наконт помніка Леніну. У ёй гаворыцца наступнае: «... Далейшае захаваньне помніка гэтаму чалавеку перад будынкам гарвыканкаму зьяўляецца амаральным. Тым больш, вялікай мастацкай каштоўнасьці гэты помнік з сябе не ўяўляе. Мы заклікаем дэпутатаў разгледзець на сэсіі гарсавету пытаньне аб дэмантажы помніка У. Ульянаву. Вуліцы й плошчы нашага горада павінны ўпрыгожваць помнікі нацыянальным гэроям, а не злачынцам з акрываўленымі рукамі».

Папярэдне пытаньне разгледжана ў гарадзкой камісіі, якая займаецца найменаваньнем вуліц. Адбылася дыскусія. Нехта прапанаваў правесьці рэфэрэндум на гэты конт. Яму запярэчылі: таньней перанесьці помнік, чым праводзіць дарагое і няпэўнае мерапрыемства. Раней падобныя бязглуздыя рашэньні прымала адна асоба, а цяпер павінен з-за гэтага ламаць галовы цэлы горад... Нехта ўзгадаў пра Дучэ, маўляў, у Італіі яму помнік захавалі. Але ж ён быў італьянцам і кіраваў італьянскай дзяржавай. Розьніца?! Успомнілі, нарэшце, што ў нямецкім «пабрацімцы» Горадні — Міндэне — перад магістратам стаіць помнік Адзінства, а не які-небудзь бронзавы Гітлер.

Урэшце прагаласавалі за тое, што перад гарвыканкамам не месца для гэтага помніка, бо ён меў падкрэсьліваць адпаведную дзяржаўнасьць ды ідэялагічную сістэму, якія ня маюць нічога агульнага з беларускімі. Кампрамісным рашэньнем было б перанесьці помнік пакуль у іншае месца. Цяпер сваё слова павінны сказаць дэпутаты. Чарговая сэсія гарадзкога Савету мае адбыцца напачатку лютага.

ПАЖАДАНЬНЕ КАРАЛЯ БУДЗЕ ЗАДАВОЛЕНА, АЛЕ...

Як мы ўжо паведамлялі, гарадзенскія мусульмане маюць пабудаваць побач Горадні ў в. Ласосна мячэць, прычым пры дапамозе караля Саудаўскай Аравіі Фахда. Фундуючы будаўніцтва, кароль адно пажадаў наўзамен, каб бажніца была названа ягоным імем. Заява аб дазволе на гэта паступіла ад рэлігійнага аб'яднаньня мусульман у гарвыканкам. Сябры вышэй узгаданай камісіі выказаліся «не супраць», зацеміўшы, што паводле беларускага закона аб веравызнаньнях тое, як назваць храм — унутраная справа вернікаў. Папросту звычайна выбіраюцца імёны сьвятых, а выпадак з каралём — пакуль унікальны.

Цікава аднак, што даўней у рэчышчы ракі Ласосны існавала ажно пяць аднайменных вёсак, тры з якіх былі татарскімі. Захавалася з назвай Ласосна толькі адна вёска, прычым не татарская. Новую мячэць думалі пабудаваць на месцы або непадалёк адтуль, дзе існавала ад 1540 года старая. Як лічыць загадчык аддзела комплексных дасьледваньняў помнікаў вытворчага прадпрыемства «Спецпраэктрэстаўрацыя» сп. І. ТРУСАЎ, старадаўняя мячэць магла існаваць на месцы в. Гнявішчызна, забудаваным цяпер лецішчамі. Дарэчы, непадалёк — каля в. Каробчыцы, дагэтуль захаваліся рэшткі мусульманскіх могілак.

ВУЛІЦЫ ГУВЭРА НЯ БУДЗЕ

Нашым дэпутатам будзе прапанаваны сьпіс гарадзенскіх вуліц, якім варта або вярнуць старыя назвы, або надаць новыя, але такія, якія таксама датычаць гарадзкой гісторыі. Некаторыя назвы ў кампэтэнтнай камісіі не выклікалі пытаньняў, а па некаторых адбыліся спрэчкі. Напрыклад, вуліцы Тэльмана вырашылі не вяртаць экзатычнае імя Гувэра — амэрыканскага прэзідэнта, які дапамог жыхарам горада ў 20-я гады не памерці з голаду. Старыя назвы вул. Леніна таксама не падыйшлі, бо яна называлася ў розныя часы: Пілсудзкага, Гітлера, Сталіна (хоць за першага з іх хадайнічалі мясцовыя палякі). Вельмі, дарэчы, характэрны шэраг прозьвішчаў і псэўданімаў. Эсперантысты прасілі вул. Кірава назваць — Замэнгофа або Эспэранта... Недарэчнасьцяў у назвах нашых вуліц сёньня безліч. Узяць хоць бы вул. Пажарскага, які ваяваў і загінуў у 1938 годзе на Халхін-Голе і ня меў да горада аніякага дычыненьня.

Вось прапанаваны сьпіс. Дачакаемся сэсіі і паглядзім, якая частка яго будзе зацьверджана.

С. АСТРАВЕЦ.

1. вул. Будзёнага — Ягелонаў,
2. вул. Ватуціна— В. Касьцялкоўскай,
3. вул. Гогаля— Крашэўскага,
4. вул. Горкага— Грандзіцкая,
5. вул. Маркса— Брыгіцкая,
6. вул. Кірава— Рэзьніцкая,
7. вул. Леніна— Пакроўская,
8. вул. Л. Талстога— Ц. Цеханоўскага,
9. вул. Маладзёжная— Бянецкага,
10. вул. Пажарскага— К. Бекеша,
11. вул. П. Марозава— Я. Ясінскага,
12. вул. Парыжскай Камуны— Бернардынская,
13. вул. Р. Люксембург— Ф. Грынкевіча,
14. вул. Савецкая— Віленская,
15. вул. Сацыялістычная— Вітаўта,
16. вул. Серафімовіча— Яна Чачота,
17. вул. Спартыўная— Падзамча,
18. вул. Суворава— Беластоцкая,
19. вул. Тэльмана— Паўстанцаў 1863 г.,
20. завул. Суворава— Юндзілаў,
21. вул. Урыцкага— Залатарская,
22. вул. Учхозаўская— Яна Каханоўскага,
23. вул. Цяміразева— Станіславова,
24. вул. Чырвонаармейская— Нарбутаў,
25. вул. Астроўскага— Караткевіча,
26. БЛК— праспэкт Тарашкевіча,
27. вул. Бялінскага— Міхала Клеафаса Агінскага,
28. вул. Віленская— завул. Віленскі,
29. завул. Віленскі— Віленская брама,
30. вул. Лермантава— Каложская,
31. вул. 60 год Кастрычніка— праспэкт Я. Купалы,
32. вул. Чапаева— М. Васілька,
33. вул. Я. Купалы— Купальская,
34. вул. Дзяржынскага — Ф. Багушэвіча

Абвесткі

■ **Ад гэтага нумару ў «Пагоні» будзе друкавацца праграма тэлебачаньня, з тэхнічных прычын пакуль — у дзьвюхмоўным варыянце.**

■ **Рэдакцыя «Пагоні» запрашае на працу машыністку, якая валодае беларускай мовай.**

Блізкае замежжа

НАВІНЫ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

■

Адзін з апошніх рысяў Белавежскай пушчы загінуў ад рукі браканьераў. У польскай частцы пушчы цяпер захаваўся толькі адзін самец і дзьве ці тры самкі, што не гарантуе будучыні для гэтага прыгожага пушчанскага драпежніка.

■

Клініка акушэрства і мэдычная акадэмія ў Беластоку закупілі навейшы ўльтрасіноґраф вытворчасьці японскай фірмы «Ташыба». Гэтае абсталяваньне дазваляе праводзіць дасьледаваньне кровазвароту ў плодзе зачатага ся немаўляткі, а значыць — забясьпечыць здароўе дзіцяці.

Гэта трэці такі апарат у Польшчы, які каштаваў каля трох мільярдаў злотых.

■

Як не было цяжка, аднак багацейшую культурную спадчыну зьберагілі ад бацькоў беларусы Беласточчыны. Толькі пад уплывам цяперашніх урбаністычных працэсаў усё складаней захоўваць родную мову, музыку, песьні. У Менску, у Міністэрстве культуры, вырашылі дапамагчы беласточчанам. Нарадзілася прапанова адчыніць у Бельску, Гайнаўцы ці іншым месцы музычную школку для беларускіх дзетак. Знайшлі выкладчыкаў з кансерваторскай адукацыяй, якія згадзіліся ехаць на Беласточчыну і праводзіць там заняткі. Падрыхтавалі й музычныя інструмэнты: восем піянінаў, дванаццаць цымбал і адзінаццаць баянаў...

Але, як часам бывае, пачынаньне сутыкнулася з шэрагам перашкод. Высьветлілася, што няма транспарту, каб даставіць музычныя інструмэнты з Менску на Беласточчыну. Па-другое, паколькі навучальны год у школках даўно пачаўся, то зараз праблематычна знайсьці сродкі для аплаты працы нашых выкладчыкаў. Так што пытаньне і дагэтуль застаецца да канца нявырашаным.

Падрыхтаваў М. Д.

РАСЕЯ

АМПЛІТУДА ЦЭНАЎ

Напачатку месяца сярэднія цэны на харчы ў Расеі былі наступныя: ялавічына — 234 рублі, каўбаса вараная — 320, напаўвэнджаная — 489, масла — 592, дзесятак яек — 100, пшанічны хлеб — 32 з паловай рублі. Але Расея вялікая, а таму цэны ў яе адлеглых частках вельмі адрозьніваюцца. Напрыклад, ялавічына на радзіме Ільіча ва Ульянаўску каштуе за адзін кілаграм усяго 70 рублёў, а ў Сургуце — 550. У тым жа Сургуце, дзе, дарэчы, нямала беларусаў, за вараную каўбасу трэба заплаціць 650, а за напаўвэнджаную — 1400 руб. У Паўднёва-Сахалінску кілаграм масла каштуе 1355, літр малака — 78 рублёў. А ва Ульянаўску малако таннае — усяго два рублі. Нарэшце, пшанічны батон у г. Грозным мае амаль нерэальную цану — 1 рубель 18 капеек, а ў г. Уладзіміры — 66 рублёў.

Плошчаць у Расеі таксама па-рознаму, цэны дакладна аб гэтым сьведчаць.

ЖАНЧЫНЫ — ПРАПАРШЧЫКІ

Сёньня ў расейскім войску служаць каля 100 тысяч жанчын. 1100 маюць афіцэрскія пасады, больш за 20 тысяч — прапаршчыкі. Усе жанчыны-афіцэры маюць вышэйшую адукацыю, 4 тысячы жанчын-прапаршчыкаў — мэдыкі, 2,5 тыс. — сувязісткі. Афіцэрам можа стаць жанчына да 30 год, прапаршчыкам — да 35. Служыць жанчынам дазваляецца да 50-гадовага веку.

Паводле замежнага друку падрыхтаваў Р. П.

СЬЦІСЛЫМ РАДКОМ

■

47 частак расейскай арміі пакінулі ўжо тэрыторыю Летувіскай Рэспублікі. Застаюцца яшчэ падразьдзяленьні ў Клайпедзе, Шаўляі.

■

За тры мільёны латвійскіх рублісаў урад Летувы набыў будынак у Даўгаўпілсе. У ім разьмесьціцца консульства і летувіскі культурны цэнтр. Такі ж цэнтр мяркуецца адкрыць у польскім горадзе Сейны.

■

Дамову аб супрацоўніцтве ў галіне пошты і тэлекамунікацый падпісалі сувязісты Летувы й Польшчы. Мяркуецца пракласьці лінію кабелю з Коўні ў Варшаву, пусьціць паштовы вагон паміж дзвюма сталіцамі.

М. Д.

У ВІЛЬНІ ЧАКАЮЦЬ БЕЛАРУСЬ, А НЕ «СОВЕТСКУЮ БЕЛОРУССИЮ»

Михась Толочко: Власть сменилась, но к рождеству горячей воды не ожидается. «Советская Белоруссия», 19 сьнежня 1992 г.

Ад сімпатый прыкра, ад антыпатый крыўдна. Першае — таму, што адзіны дагэтуль пашыраны спосаб міжнацыянальных сімпатый — няшчырая савецкая «дружба народов». Другое — таму, што ўсялякія міжнацыянальныя антыпатыі адбываюцца толькі й выключна ад невуцтва. Хіба ж ня праўда, што 90% насельніцтва Беларусі не адрозьніваюць, скажам, латышоў ад летувісаў? І ня хочуць адрозьніваць! І пляваць ім на тое, што мы, беларусы, зь летувісамі ў адной дзяржаве 500 гадоў пражылі бяз змусу. А як нас Расея на асобкі падзяліла ды абрасейваць стала, ператвараючы ў меншых братоў сваіх — менш культурных, значыць, менш цывілізаваных, менш разумных,— гэта запомнілася, у душу запала, гэта ўспамінаецца з настальгіяй...

У Летувісаў мова незразумелая — значыцца, чужакі. Бо каб што зразумець — мазгамі паварушыць трэба. А мазгі так адвыклі варушыцца і штонебудзь самастойна высноўваць, так аплылі, так змарнелі за непатрэбнасьцю сваёй, калі вечна нехта за цябе думае, што звыклым стала на ўсё, што табе незразумелае, адразу выстаўляць — сволач! Або — гэта ўжо ад хітрасьці, каб ня так груба — яны мяне сволачай лічаць! Або яшчэ больш замаскавана й каварна: я да іх прыехаў, і адчуў сябе чужаком. Гэта каб не самому сказаць «сволач», а каб тыя, хто цябе слухае, на іх так падумалі. Ніхто ж у нас ня скажа, што ты мовы ня ведаеш, сітуацыі ня ведаеш, гісторыі ня ведаеш,— значыцца, сам вінаваты. І што чужак ты ад уласнага «недомыслия». Адчуўся чужаком — ганьба табе, альбо — чаго ты туды ехаў? Дык не.

Калі карэспандэнт «Советской Белоруссии» Михась Толочко едзе ў Вільню і піша адтуль свае нататкі адрынутага, неабласканага летувісамі ваяжора, ён зусім на іншую рэакцыю разьлічвае. Не разумеюць благія летувісы нашае прытупеласьці ды несамастойнасьці, нашага «мы, бля, университетов не кончали», нашае дасьведчанасьці ў чубайсах-ельцыных і недасьведчанасьці ва ўласным лёсе, бо й краіну сваю мы яшчэ па-сур ́езнаму не ўспрыймаем. Не разумеюць — значыць, сволачы! Вось рэакцыя, якую патрабуе, выхоўвае і, бадай, атрымлівае «Советская Белоруссия» у свайго чытача.

Чытач, які з першых радкоў разьлічвае на заключнае «сволач»,— удзячны чытач. Ён давярае кожнаму слову, кожнай фальшы, дэзінфармацыі і простай глупству сваёй газэты. Але паспрабуем углядзецца ў гэты тэкст М. Толочко вокам спакойным і бесстаронім.

«Кажется, совсем недавно я приезжал в Вильно (это, по-моему, точнее, ведь слово «Вильнюс» из того же ряда, что и литовские манипуляции с нашими городами — Минскас, Полоцкас, Гродненас)»...

«Вильнюс» — гэта «маніпуляцыя» маскоўская. Каб не нагадваць беларусам і палякам пра іх дачыненьне да Вільні і Wilna. Што да летувіскіх назваў нашых гарадоў, дык гэта не маніпуляцыі, а мова. Летувіская мова. Можна яе за гэта ненавідзець, але яна такая. І каб журналіст хоць крышачку «ўнік», ён бы ведаў, напрыклад, што па-летувіску не «Гроднас», а Гардінас. Нарэшце, адкуль у Михася з беларускай нібыта рускамоўнай газэты гэтае самадзяржаўнае «Вильно», калі рускамоўныя беларускія выданьні карыстаюцца летапісным словам «Вильня»? (Напрыклад, часопіс «Нёман»).

Наконт «той же архитекруры зданий» у Наваградку (які Михась называе чамусьці па-польску «Новогрудком») і Вільні, дык да такіх рэчаў, як архітэктура, у Савецкай Беларусі заўсёды ставіліся так — больш чым прыблізна. Зрэшты, як да культуры й гісторыі ўвогуле.

Далей савецкі журналіст Толочко распавядае, што адчуў сябе ў Летуве чужым, бо ў Вільні за два расейскія рублі яму прапанавалі адзін летувіскі. Бедны Михась! Благія летувісы! Але тут жа савецкі журналіст скеміў, што «на этом можно делать бизнес». І распавёў як. Праўда, сам ня стаў — ці то паленаваўся, ці то часу не было. А хутчэй за ўсё проста настроіўся быць чужаком. Каб свае больш шкадавалі. І каб праклінаі гэтых летувісаў. Іншы раз страшэнна прыемна адчуць сябе прыгнечаным. Асабліва калі рабіць для гэтага нічога ня трэба.

«Первые минуты в Литве: кажется возвратился к любимой, вышедшей замуж и привязавшейся к другому. Она относится к тебе холодно, ты — чужой, посторонний».

Мэтафара аблудная. Нельга любіць тое, чаго ня ведаеш. Па-другое, ні за кога Летува не выходзіла. Пакуль. Проста ў сітуацыі «республик-сестер» Михась з «Советской Белоруссии» меў дэкляраванае права глядзець на кожную, як глядзіць на сваіх жанок уладальнік гарэму. Мабыць, сёньня ён тое ж адчуў бы і ў Грузіі, і ў Якуціі. Любіў, маўляў, ад Буга да Курыл, а тут усе паразьбягаліся і кожная заяўляе пра свае права на індывідуальнасьць. Адзінае, што адбылося за апошнія пяць гадоў у адносінах Михася зь Летувой — Михасю раптам адкрылася, што ён тут ужо не «проходит как хозяин», яму адкрылася ўласнае няведаньне Летувы, таго, што ён лічыў сваім. А тое, што ён пра яе ведае — спрэс прыблізнае, як у той показцы: «Колькі будзе двойчы два?» — «Сем».— «Правільна, малайчына, недзе так: сем — восем...»

Пра беларускі культурны цэнтр у Вільні савецкі журналіст піша: «Я видел эти «достоинства» — три старых, прошлого столетия, деревянных одноэтажных домика, хозяева которых никуда не собираются выселяться. Часть одного принадлежит редакции газеты «Наша ніва» в комнатке другого приютилась семья Витушки. Дома — собственность Беларуси еще с 30-х годов».

Запярэчу яму. Будынкі не мінулага, а пазамінулага стагоддзя. Ня тры, драўляныя, а адзін і два — каменныя. «Наша Ніва» — абодва словы пішуцца з вялікай літары.

Вітушка жыве не ў «комнатке», а ў кватэры з усімі, дарэчы, выгодамі.

Уласнасьць не Беларусі, а друйскіх беларускіх манахаў-марыянаў...

Далей «сем-восем» — амаль у кожным радку. Прывяду некаторыя «прыблізнасьці»: у 1940 г. у Вільні жыло не 4, як піша Толочко, а крыху больш за 2 працэнты летувісаў. Нельга сказаць «Созданы белорусские землячества», таму што беларусы ў Вільні — карэнныя жыхары. Тут створаныя таварыствы.

«И старые виленчуки, и приехавшие недавно воспринимают город и окрестности как исконно белорусские. Но территориальных претензий не выдвигают...». Цікава, з кім, акрамя Вітушкі, сустракаўся ў Вільні савецкі журналіст Михась Толочко, каб рабіць такія абагульненьні? Рэч у тым, што сярод віленскіх беларусаў хапае й такіх, што не «воспринимают город и окрестности как исконно белорусские». Хапае й такіх, што «выдвигают претензии». Словам, гэта вельмі непростае пытаньне.

І далей, і далей... Па-летувіску Науёйі Вільня, па-беларуску Нова-Вялейка, па-Михасёўску (упершыню ўжыты тэрмін) «Новое Вильно». Ня ведаю, дык прыдумаю. Хто будзе спраўджаць савецкую газэту з даўняй рэпутацыяй... Калі нават прытрымлівацца расейскай дарэвалюцыйнай тапанімікі, трэба пісаць «Ново-Вилейск». У гэтым «районе новостроек» Михась адзначыў: «Редко услышишь литовский язык, обилие в стельку пьяных, неблагозвучные, но близкие и понятные маты. Повеяло Батьковщиной...» «Здесь я не чувствовал себя чужаком». Вось каб уся Летува піла ды мацярылася! Ну і, зразумела,— не гаварыла палетувіску!

Михась не даведаўся, не захацеў даведацца, што Нова-Вялейка — гэта стары раён, некалі асобны ад Вільні горад. Калісьці тут у шпіталі працавала Цётка, дзякуючы чаму назва Нова-Вялейкі трапіла ў гісторыю беларускай літаратуры. Сёньня тут працуе вядомы энтузіяст разнастайных культурных ініцыятываў Валдас Банайціс. Вуліцы тут носяць імёны Сыракомлі, Купалы, Цёткі, у кнігарні ёсць беларускі аддзел. Нова-Вялейка — гэта сталіца польскай аўтаноміі, якой дамагаюцца для Віленшчыны тутэйшыя радыкальныя польскія дзеячы. А наогул тут жыве вялікае мноства цікавых і духова багатых людзей, і якімі, праўда, савецкаму журналісту, баюся, гаварыць не было б пра што. Урэшце, у кожнага свая бацькаўшчына, і кожнаму яна «веет» па-свойму.

Далей Михась узяўся за Саюдзіс і выпусьціў на старонкі «Советской Белоруссии» увесь агітпрапаўскі набор: «головотяпство, недоверие к Москве, их время прошло, голые идеи выше реальной жизни» і г. д. Пра Ландсбэргіса Толочко піша як пра Марціна Бормана: «интеллигентен, тонкий, ироничный ум, образован, хитер, скрытен, компетентен и у собеседника невольно вызывает симпатию». «Отличный семьянин» — таксама тут было б дарэчы.

«В литовском селе — чудовищная ситуация. Все разграблено, кое-где не убран урожай. Разгон колхозов — такая же крайность, как некогда коллективизация. Лично убедился, грубой политики разгосударствления нужно избегать». Шкада, што Михась не напісаў, у якім калгасе ён пабываў «лично». Падобна, што не пабываў зусім. Так, «сем-восем»...

Затое «лично» савецкі журналіст чарговы раз быў зьдзіўлены: «Два дня я был на заседании нового сейма. Все без исключения говорили по-литовски...» Сапраўды, дзіўна. Дзіўна, што куды б ты ня ехаў, галава твая, як стрэлка компасу на поўнач, заўсёды павернутая на Маскву. Нават Бразаўскаса Михась не знайшоў з кім параўнаць, акрамя як з Ельцыным. З Ельцыным, так сказаць, у сэрцы!

«В литве надписи на зданиях исполнены только по-литовски, как и объявления в общественном транспорте, что усугубляет чувство посторонности». Дадамо — «посторонности» савецкага журналіста, «Советской Белоруссии», савецкае эпохі,— таго, што ўжо павінна было б пачаць забывацца, мінаць, зьнікнуць. Можа, разам з імі зьнікнуць і ўсялякія міжнацыянальныя антыпатыі, прычыны якіх заўсёды і толькі выступае недасьведчанасьць, няведаньне і — самае галоўнае — нежаданьне ведаць.

P. S. Між іншым, кожны віленчук яшчэ ўвосені ведаў, што на Каляды гарачая вада ў горадзе будзе. Урад апублікаваў нават графік падключэньня раёнаў. Таму міжволі ўзьнікае пытаньне: а ці быў увогуле журналіст «Советской Белоруссии» ў Вільні?

(брат).

Вільня.

СУДОВАЯ СПРАВА ГОДА,

ЯКАЯ ПАКУЛЬ ЯШЧЭ НЯ СКОНЧАНА

СПРАВА гэта даволі вядомая і ў мясцовай прэсе аб ёй ужо шмат пісалася. Часьцей за іншыя газэты выступалі «Гродненские новости», якія зараз прыпынілі сваё існаваньне і інфармацыя аб гэтым працэсе практычна перастала паступаць да чытачоў.

Нагадаю, што справа датычыць аграпрамысловага калгаса-камбіната «Прагрэс» Гарадзенскага раёна. Таго самага калгаса, ў які ў застойныя часы, як казалі ў нас у школе, прыводзілі нават мурынаў глядзець, каб вучыліся весьці гаспадарку.

Падчас сьледзтва ўстаноўлена, што галоўны бухгалтар калгаса Бабіч Леанарда Юльянаўна без рашэньня праўленьня, выкарыстаўшы адсутнасьць старшыні праўленьня калгаса А. І. Дубко, арганізавала незаконнае пералічэньне 150 тысяч рублёў на рахунак існаваўшага ў Горадні Цэнтра нетрадыцыйных мэтадаў лячэньня.

Пры аналагічных абставінах, таксама без рашэньня праўленьня, выкарыстаўшы чыстыя бланкі плацёжных даручэньняў з подпісам Дубко А. І., зноў-такі незаконна пералічыла 585 інвалютных рублёў на рахунак указанага вышэй Цэнтра.

На працягу кастрычніка-сьнежня 1990 года аплачвала расходы цэнтра на рэкламу. Усяго на гэта было пералічана 8 тысяч рублёў.

У лютым 1991 года, выкарыстаўшы чысты бланк плацёжных даручэньняў з подпісам А. І. Дубко, без яго ведама і рашэньня праўленьня, незаконна пералічыла 130 тысяч даляраў ЗША швэйцарскай фірме «Ампэкс».

Дарэчы, 583 інвалютных рублі былі вернуты на рахунак калгаса, 150 тысяч разышліся на патрэбы Цэнтра, а 130 тысяч даляраў так і ня вернуты калгасу фірмай па той простай прычыне, што ніякіх кантрактаў яна з калгасам не заключала.

Нагадаю толькі, што пералічвала гэтыя грошы бухгалтарка з тае нагоды, што нейкі «цэліцель-кастапраў» С. М. Крэстоў, які кіраваў Цэнтрам, вылячыў яе ад усіх хваробаў без таблетак і гэтым самым дапамог знайсьці ў сабе сілы павярнуцца да Бога..

Дарэчы, старшыня калгаса падчас гэтых апэрацый знаходзіўся ў службовых камандзіроўках, да таго ж ён быў дэпутатам Вярхоўнага Савету СССР.

Пазьней, калі Леанарда Юльянаўна будзе звольнена з працы і выключана з калгаса, на старонках газэты «Гродненские новости» пачне распавядаць аб тым, што Крэстоў С. М. чалавек з «Божым дарам», вылячыўшы яе, дапамог па-іншаму паглядзець на семнаццаць гадоў працы побач са сваім старшынёй А. І. Дубко. Леанарда Юльянаўна распавядала шмат аб якіх афёрах, безгаспадарчасьці, карысьлівасьці свайго былога кіраўніка, да таго ж гэроя Сацыялістычнай працы.

ЗА старшыню вядомага калгаса ўступілася «Белорусская нива», у якой уласны карэспандэнт па Гарадзенскай вобласьці дэталёва прааналізаваў справу, праўда, амаль не ўзгадаў прозьвішча старшыні калгаса. Затое «Гродненские новости» атрымалі сваё. Дарэчы, вельмі цікаўнай у гэтым артыкуле была інфармацыя аб самім С. М. Крэстове, з-за якога па сутнасьці і пачаліся дзівосныя справы ў калгасе. Аўтар артыкула прывёў неверагодныя дадзеныя аб кастаправе з Расеі, якога, дарэчы, у наш горад прывёз ніхто іншы, як сам першы сакратар абкама, вядомы ў вобласьці чалавек — таварыш Сямёнаў Уладзімір Міхайлавіч. Дык вось кім аказаўся «цэліцель-кастапраў» (так увесь час называе яго ўласны карэспандэнт «Белорусской нивы»): Крэстой С. М. знаходзіцца ў розшуку пракуратурай г. Масквы за ўхіленьне ад уплаты алімэнтаў, за зьдзяйсьненьне жульніцтва, і ўрэшце на яго аб 'яўлены ўсесаюзны розшук. Акрамя таго двойчы лячыўся ў псіхічным шпіталі, дыягназ: «псіхапатыя ўзбуджальнага круга».

Дапоўню толькі, што на гэтага чалавека і Гарадзенскай пракуратурай была распачата крымінальная справа.

Урэшце рэшт мой калега заключае, што «Удар расчётливо нанесли по председателю колхоза А. Дубко...».

Гэтую ноту праз пэўны час падтрымлівае вабласная газэта «Гродненская правда», аўтар якой таксама адназначна перакананы ў высокай маральнасьці старшыні калгаса: «И никакими наветами, туманными намёками, предположениями и прямой клеветой дела и честь этого человека не опорочить. Правда сильнее лжи...».

Следзтва зацягнулася аж на адзінаццаць месяцаў. Тым ня менш, забягаючы трошкі наперад, паведамлю, што прыгаворам Кастрычніцкага раённага суда г. Горадні Леанарда Юльянаўна Бабіч была апраўдана.

Аднак, азначэньнем судзейскай калегіі па крымінальных справах Гарадзенскага вабласнога суда ад 17 верасьня 1992 года прыгавор суда ў адносінах да Бабіч Л. Ю. у частцы апраўданьня яе па эпізоду пералічэньня 150 тысяч рублёў і 130 тысяч даляраў ЗША і захаваньня ґрамадзянскага спазыску аграпрамысловаму калгасу-камбінату «Прагрэс» — адменены.

Больш таго. Пры паўторным разглядзе справы нарсудом Кастрычніцкага раёна на думку суда, маецца дастаткова падставаў прыцягнуць да крымінальнай адказнасьці Брагава Ю. А. і Дубко А. І., у адносінах да якіх крымінальныя справы прыпынены 6 красавіка 1992 года.

У дзеяньнях А. І. Дубко прагледжваюцца асобныя прыкметы злачынства, якія пацягнулі за сабой страты для калгаса, на сягоньняшні дзень яны склалі 61.900. 000 рублёў...

У ТРЭЦІМ томе справы падшыта брашура на выдатнай, магчыма замежнай паперы, выдадзеная ў Менску ў некалькіх колерах тыражом 500.000 пад назвай «Духовное и телесное врачевание». Найперш хочацца заўважыць, што на Беларусі нават Нобэльскіх лаўрэатаў не выдаюць такім тыражом. Па-другое, шмат хто сягоньня разумее колькі гэта можа каштаваць ці нават каштавала год раней. І нарэшце ў гэтай самай брашуры нароўні з «цэліцелямі-кастаправамі» на трох мовах (расейскай, ангельскай і, здаецца, нямецкай), прычым з партрэтам, прадстаўляецца, як чалавек, надзелены прыродным дарам, здольнасьцю вылечваць людзей праз духоўныя зносіны,— жанчына-падзьвіжніца, якая пераадолела магутныя выпрабаваньні на шчырасьць свайго веравызнаньня да Бога на сумленнасьць і трываласьць духа... Бабіч Леанарда Юльянаўна.

А з другога боку: заслужаны чалавек, якога ведаюць па ўсёй краіне, у гаспадарцы якога часам і ім самім без узгадненьня з рашэньням праўленьня калгаса недакладнай датай прымаюцца недапушчальныя рашэньні, будуецца незапланаваная фабрыка. Ці робяцца справы, якія не падпадаюць ні пад якую звычайную крытыку на калгасным сходзе.

Спадзяюся, што суд, нягледзячы на зацягваньне гэтае справы, усё ж здолее знайсьці і даказаць ісьціну. Зрэшты, гэта проста яго абавязак.

Аднак думаецца зараз зусім не аб гэтай справе і аб гэтых людзях. Ужо каторы раз у падобных выпадках зьнікаюць грошы працоўных людзей, якія, вядома, даюцца ім заўсёды толькі сваім мазалём. І хто ў дадзеным выпадку верне іх калгасьнікам, хто падлічыць тыя страты, што панесла гаспадарка толькі за мінулы год з улікам інфляцыі? Ня ведаю, хто падумае аб працоўных людзях, увогуле ці хто аб іх калі-небудзь думаў...

М. МІКАЛАЙЧЫК.

P. S. Аб далейшым ходзе гэтае судовае справы «Пагоня» будзе паведамляць.

А ЗЛАЧЫННАСЬЦЬ УСЁ Ж РАСЬЦЕ

14 студзеня адбылася каардынацыйная нарада праваахоўных органаў Кастрычніцкага раёна Горадні, на якой прысутнічала старшыня райсавета Л. Школьнік, а таксама адказныя асобы з УУС аблвыканкама і вабласной пракуратуры. Вялася размова АБ ІСНУЮЧЫХ ПРАБЛЕМАХ У СПРАВЕ БАРАЦЬБЫ З НАБЯГАЮЧЫМ валам злачыннасьці і шляхам паляпшэньня сітуацыі. Улічваючы, што балячкі ў той ці іншай меры зьяўляюцца характэрнымі для ўсіх рэгіёнаў Беларусі, мы палічылі мэтазгодным выдзеліць найбольш вострыя пытаньні і данесьці іх да чытачоў.

М. ГАНЧАР — НАЧАЛЬНІК РАУС.

Калі 1991 год быў параўнаўча не благім, то ў мінулым рост злачыннасьці па лініі крымінальнага вышуку павялічыўся на 28,3%, а колькасьць забойстваў і цяжкіх цялесных пашкоджаньняў узрасла на чвэрць. Парушэньні законаў з боку падлеткаў узрасьлі на 21%. Вельмі непакоіць бясьпека на дарогах — колькасьць ахвяраў узрасла.

П. УРУБЛЕЎСКІ — ПРАКУРОР РАЁНА.

У мінулым годзе не раскрыты 3 забойствы. У АБЭЗ няма значных спраў — па барацьбе з ценявым бізнэсам — у асноўным дробязь. Нават крымінальную справу супраць «тытунёвага караля» У. Багдановіча ўзбудзіла менавіта пракуратура, хаця ў яе значна менш магчымасьцяў для выкрыцьця эканамічных злачынстваў, чым у БЭЗ.

Злачыннасьць маладзее: сярод непаўналетніх правапарушальнікаў узрасла колькасьць школьнікаў, а уклад ПТВ паменшыўся. Павялічылася праблема беспрацоўя сярод моладзі.

Ёсьць і станоўчыя прыклады. Так, непаўналетняга, якога ніхто не браў нідзе, уладкавалі на мэблевую фабрыку праз суд, а калі больш дакладна — пытаньне вырашылася яшчэ да суда, бо адміністрацыя прадпрыемства зарынтавалася хутка.

Лібералізм суда не адпавядае сучаснаму моманту, бо толькі 24% злачынцаў адпраўляюцца на «зону», а ў адносінах да астатніх выносяцца прыгаворы, не зьвязаныя з пазбаўленьнем волі.

А. ПРАКОПІК — СТАРШЫНЯ РАЁННАГА СУДА.

Закон аморфны і не пасьпявае за зьмяненьнямі ў грамадзтве. Напрыклад, у жніўні мінулага года народным судом было прынята рашэньне аб канфіскацыі кантрабандных каляровых мэталаў, якія камэрсанты з краін Балтыі меліся вывезьці з Беларусі. Дзіўна, што «мэталічная» справа доўга блукала па інстанцыях трэцяй улады — дайшла да Вярхоўнага Суда і толькі зусім нядаўна, у студзені, вярнулася на выкананьне ў раённы суд. Каму гэта выгодна?..

Прадугледжаныя законам тэрміны разгляду спраў не вытрымліваюцца, бо суды завалены імі. 63 справы не разгледжаны яшчэ з мінулага года. Частка спраў (узнаўленьне па працы і г. д.) наогул не прымаюцца да вытворчасьці — няма каму іх разглядаць. Народных заседачоў не дазваца, бо кожны кіраўнік умее цяпер цаніць працоўны час, а бюджэт наш бедны.

П. НАДУДЗІК — НАЧАЛЬНІК ДАІ — зноў скардзіўся на закон, які занадта лібэральны да парушальнікаў правілаў дарожнага руху. Скажам, нейкі грамадзянін Лапанік на працягу года двойчы затрыманы за рулём «пад мухай» і згодна з законам быў прыцягнуты да крымінальнай адказнасьці. Атрымаўшы суровы прыгавор суда — ажно тры гады пазбаўленьня волі... умоўна — ён праз тыдзень, без правоў, якіх пазбавілі яшчэ пры першым затрыманьні, зноў быў злоўлены, праўда, за кіраваньнем транспартам без пасьведчаньня. Вынік? 200 рублёў штрафу...

С. ТРАФІМЧЫК, НАЧАЛЬНІК АДДЗЯЛЕНЬНЯ МІЛІЦЫІ ПА РЫНКУ, казаў пра цяжкасьці з кадрамі, бо толькі за год 5 супрацоўнікаў звольнены (ці то даюць такіх, ці то праца цяжкая?), і наогул наяўнага асабовага складу недастаткова, каб падтрымліваць на торжышчы належны парадак. Спадар Трафімчык таксама запэўніў, што нягледзячы ні на што, усе парушальнікі дысцыпліны і надалей будуць звальняцца, бо разбэшчанасьці ён не пацерпіць.

Яшчэ яго хвалюе правапарадак на будучым рынкавым пляцы ў пас. Паўднёвым, які будуецца амаль сярод лесу і дзе вельмі ўтульна будуць адчуваць сябе... рэкеціры.

В. ГЕРЛІх — СУПРАЦОЎНІК ОБЭЗ. З КРУ аблвыканкама скарочана 20 рэвізораў. Хто будзе праводзіць рэвізіі ў камэрцыйных структурах, дзе фінінсавых парушэньняў хапае? А яны, гэтыя структуры, растуць, як грыбы пасьля дажджу.

Дакуль сьледчыя будуць баяцца даводзіць справу да суда, калі ёсьць сумненьні? Вядома, што яны засьцерагаюцца ад апраўдальных прыгавораў, бо ў такім выпадку сьледчы панясе пакараньне.

Ю. ЯКАЎЧЫЦ — СТАРШЫ ЎЧАСТКОВЫ. Ва ўрочышчы «Аўгустова» працягваецца самабудаваньне: на зьмену мэталічным гаражам «прыйшлі» капітальныя — з блокаў і цэглы. Няхай будуюць. Ці паказаць, што ёсьць улада?

На Фолюшы вайскоўцы займаюцца продажам боеприпасаў падлеткам. Кошт — бутэлька.

Ю. РАДЗЮКЕВІЧ — НАМЕСЬНІК НАЧАЛЬНІКА УУС. Уся «пагода» ў «губэрні» робіцца менавіта тут, ў Горадні, у т. л. і на знакамітым рынку. Сёньня з 65 «вабласных» разбояў — 41 гарадзенскі; адпаведна і з рабаўніцтвам — 147 з 289... Было выказана сумненьне наконт лічбы 115 — колькасьці злачынстваў, ўчыненых на рынку за год. А калі б ўсе пацярпелыя заяўлялі? За колькі дзён гадавая «норма» была б перакрыта?

АД АЎТАРА. Кажуць, стан злачыннасьці непарыўна зьвязаны са станам эканомікі, бо яны як злучаныя сасуды: вытворчасьць памяншаецца, а злачыннасьць наадварот расьце. Нарэшце, здаецца, спад у прамысловасьці пераадолены. А злачыннасьць пойдзе уніз? Час пакажа.

Падрыхтаваў І. ПРЫВАРОЦКІ.

СКРАЛІ МЕХ З ПУСТЫМІ БУТЭЛЬКАМІ

Перад航навагоднія прыгатаваньні, як вядома, патрабуюць шмат намаганьняў, каб на хатнім сьвяточным стале нічога не бракавала. У Горадні кожны па-рознаму рыхтуецца да сьвятаў. Адныя гадзінамі стаялі ў чэргах, каб набыць кавалак мяса і сыра, а другія вырашылі экспрапрыіраваць тое, што ёсьць у першых.

Так, перад Новым годам у раёне вуліцы Ажэшкі былі абрабаваны адразу ў некалькіх дамах падвалы. З аднаго пацягнулі грыбочкі, вяндлінку, з другога бульбачку, саленьні, а ў тым, дзе акрамя пустых пляшак нічога не было, панесьлі мех з пустымі бутэлькамі...

Г. Т.

НАС АБЯЦАЮЦЬ БАРАНІЦЬ

Кіраўніцтва аб 'яднаньня прафсаюзаў Гарадзенскай вобласьці наладзіла прэс-канфэрэнцыю, на якую былі запрошаны журналісты гарадзенскіх газэт. Прысутныя заслухалі справаздачны даклад старшыні абкаму прафсаюзаў і выступы супрацоўнікаў аддзелаў.

З боку прэсы было ўсяго два пытаньні. Цікава, што карэспандэнтка шматтыражнай газэты «Рытм» зазначыла: у іхнім аб 'яднаньні «Хваля» рабочыя і службоўцы пакідаюць прафсаюз масава — цэлымі цэхамі. А ў адказ прагучала — у справаздачы вашага прафсаюзнага старшыні ўсё наадварот — шэрагі членаў прафсаюза павялічваюцца.

Г. ПРЫСУТНЫ.

ВОЙСКА

ПРЫСЯГАЕ 1-Я БЕЛАРУСКАЯ БРЫГАДА

31 сьнежня 1992 года. Гэта быў дзень, калі ўпершыню ў гісторыі Беларусі войска прымала прысягу на вернасьць свайму народу і сваёй Бацькаўшчыне. Пагадзіся, шаноўны чытач, што гэта ня меней значная падзея, чым пошукі выйсьця з эканамічнага крызісу або прыватызацыя зямлі. Нарэшце, адзін з галоўных атрыбутаў дзяржаўнасьці — войска стала ўсё ж беларускім...

У той апошні марозны дзень мінулага года на плацы першай беларускай брыгады ў Горадні сабралася мноства людзей. Зьехаліся бацькі, браты, жонкі, сябры. І ўсе не адкуль-небудзь, а з Ашмянаў, Бярозы, Гомлі, Віцебску, Менску... усе з Беларусі. Усе жаўнеры ў нашым войску — беларусы. Не для кога з іх не было цяжкасьцю чытаць тэкст беларускай прысягі, ніхто з іх не адмаўляўся гэтага рабіць, і ўсе яны зараз ведаюць, якую Радзіму будуць ахоўваць. Кожнаму з іх гарантаваны двухтыднёвы адпачынак, і амаль кожная маці можа пабачыць свайго сына, калі сэрца яе стоміцца без яго. Акцэнтую на гэтым таму, што некалі, адбываўшы службу ў Савецкай Арміі, трапіў у Нямеччыну, адкуль два гады не давялося прыехаць на Радзіму, пабачыць бацькоў і сяброў, нават земляко — і тых не было.

На пагонах нашых жаўнераў няма болей літар — СА, а яшчэ праз які год яны стануць насіць сапраўдную беларускую форму. Камандзір брыгады апавядаў, што хлопцы з Беларусі ні чым ня горшыя жаўнеры за тых, што былі з ўсяго Саюза. Праўда, адразу відаць хто з іх сядзеў за рулём трактара, працаваў на прадпрыемствах, а хто займаўся камэрцыяй. Аднак, стала значна меней праблемаў з наркаманамі, аматарамі самаволкі, дзедаўшчыны. Хоць усе гэтыя атрыбуты Савецкай Арміі пакуль не выкаранены.

Першая беларуская брыгада ў Горадні па сваёй структуры значна адрозьніваецца ад тых, якія былі ў Савецкай Арміі і зараз яна стала ўзорам для іншых нацыянальных войскаў, якія фарміруюцца ў краінах былога Саюза.

Сярод афіцэраў першай беларускай брыгады большасьць беларусаў, аднак ёсьць рускія, украінцы і іншыя. Усім ім давалася магчымасьць зьезьдзіць да родных на Радзіму і абмеркаваць у сям'і свой выбар. Большасьць такіх афіцэраў абрала месцам службы беларускае войска.

У размовах з афіцэрамі і прапаршчыкамі не раз падкрэсьлівалася, што ўрад Беларусі дбае аб іх больш і лепей, чым у любой з іншых рэспублік. Асабліва задаволены вайскоўцы, якія самі паходзяць не з Беларусі тым, што ім і іхнім сем'ям адразу даюць грамадзянства Беларусі...

Як бы што не думалі і не казалі, прысяга прынята і кожнаму зразумела, да чаго яна абавязвае.

Адстаяўшы гадзіны дзьве на плацу, пад гукі вайсковага аркестра, калі сьвяточным маршам праходзіла ўся брыгада, я адчуваў, што гэта быў сапраўды незвычайны дзень. А на КПП, калі выходзіў з часьці, мне ўсьміхаўся малады беларускі жаўнер, і я павіншаваў яго са сьвятам.

М. КАРНЕВІЧ.
Фота У. ВЫДЭРКІ.

УГОДКІ

ДЗЯРЖАВА ЗАСТАЛАСЯ ЎБАКУ

Кожная дзяржава мае свае славутыя імёны й даты. На жаль, былыя кадры дзяржаўных установаў пакуль што не навучыліся і не прывыклі адзначаць даты незалежнай Беларусі, асабліва зьвязаныя з вызваленчымі рухамі. Усьведамленьне сябе грамадзянамі Беларусі даецца ім цяжка, да таго ж насупераҡ іх палітычным упадабеньням. Цяжка і прафэсіянальным гісторыкам рыхтаваць грунт для такіх імпрэз. Шмат хто з іх па-ранейшаму марыць аб велічы КПСС і СССР, распрацоўвае сцэнар захапляючага фарсу іх рэанімацыі з заключным актам «Суд у Віскулях» над тымі, што прыдумалі ўсю гэтую незалежнасьць. Таму вось хоць і кажуць, што сёньня час прафэсіяналаў, не даводзіцца спадзявацца, што адзначэньне 130 угодкаў паўстаньня К. Каліноўскага будзе наладжана на дзяржаўным узроўні.

Каб у новай Беларусі прачыналася новае бачаньне сваёй гісторыі, па-ранейшаму даводзіцца рупіцца грамадзкасьці.

Ну а тыя, што плачуць па СССР, што лепшага скажаш, чым славуты паэт: «Что за диво? Издалека... на ловлю счастья и чинов заброшен к нам по воле рока!..»

Віск і лаянка ўчарашніх паноў жыцьця, а сёньняшніх палітычных банкрутаў не павінны і не змогуць засланіць ад нас веліч апосталаў беларускага вызваленьня, якімі былі К. Каліноўскі і яго паплечнікі.

Разумныя людзі ў дзяржаўных установах заўсёды былі і ёсьць. Таму прапанова таварыства «Паходня» наладзіць урачыстасьць з нагоды 130 угодкаў паўстаньня 1863—1864 г.г. і 155-годдзя з дня нараджэньня К. Каліноўскага была падтрымана ў аддзеле культуры гарвыканкама. Факультэт культуры даў залу.

Урачыстасьць адбылася. Няхай на аматарскім узроўні, затое ад сэрца і з ахвотай займаліся ёю ўдзельнікі.

Паведамленьні і даклады дапаўняў гэраічнымі сьпевамі пахаднянскі хор. З удзячнасьцю сустрэлі згоду Ансамбля старажытнай музыкі Гарадзенскай капэлы выступіць на імпрэзе. Атрымалася так, як атрымалася. Незадаволеных нібыта не было відаць.

Гістарычны матэрыял падавалі сябры «Паходні», маладыя навукоўцы В. Руднік і У. Хільмановіч, усе жадаючыя. Асобныя выступы перамяжаліся сьпевамі хору з удзелам усёй залы.

Ці магло быць лепей? Пэўна. Асабліва, каб падобныя пасяджаньні рыхтавалі не аматары ў неслужбовы час, а прафэсійныя рэжысёры і сцэнарысты. Але гэта ў нас яшчэ наперадзе. Жыве Беларусь і жыцьме!

А. Д.

УСЕ ШЛЯХІ

Зацемкі са Сходу

Прывітаў удзельнікаў Сходу старшыня Вярхоўнага Савету Беларусі сп. Ст. Шушкевіч. Ён сказаў, што «Сход — пацьверджаньне таго, што беларускасьць жыве і будзе жыць...». Ён аднак заклікаў не сьпяшацца, каб не зруйнаваць тых здабыткаў, якія ўжо маем. «Я перакананы, што з нашым беларускім характарам, з нашым беларускім гэапалітычным становішчам мы зможам заняць дастойнае месца ў Эўропе і сусьветнай супольнасьці... Сувэрэннасьць усталёўваецца цяжка, але пасьлядоўна. Я спадзяюся, што ваш наступны сход адбудзецца ў значна больш сувэрэннай Беларусі».

Намесьнік старшыні Саўміна сп. М. Дзямчук запэўніў, што «Урад Беларусі ў меры сваіх магчымасьцяў будзе дапамагаць беларусам замежжа».

Прэзідэнт Згуртаваньня «Бацькаўшчына» пісьменьнік Васіль Быкаў сказаў у сваёй прамове між іншым наступнае: «Пакуль, на жаль, нацыянальная самасьвядомасьць, яе ўзровень, яе рухаючая сіла ў нас недараўнальна буксуе і не рухае грамадзтва... Нацыянальная ідэя даўно стала гарантам прагрэсу для сотняў нацый сьвету... Іншыя грамадзкія ідэі напрыканцы 20 стагоддзя ўшчэнт збанкрутавалі... Але іншага выйсьця ў нас няма. Мы самі павінны здабыць для сябе й розум, і сілы, і добрыя магчымасьці».

Выступленьне сп. З. Пазьняка шырока друкавалася, таму ня будзем яго паўтараць.

Прывітаньне Форуму ад вайскоўцаў перадаў міністр абароны Рэспублікі Беларусь гэнэрал-палкоўнік Казлоўскі. Прыемнае зьдзіўленьне ў прысутных выклікала тое, што ён выступаў па-беларуску. Міністр сьцьвердзіў, што не зважаючы на выпадкі карупцыі ў войску, 99,99% усіх вайскоўцаў — сумленныя людзі, і «Узброеныя Сілы выконваюць і выканаюць задачы, якія пастаўлены перад імі Вярхоўным Саветам і Урадам Рэспублікі». Ён таксама (у адказ на цыдулку) сказаў, што Міністэрства абароны не прасьледуе сябраў БЗВ...

Старшыня ТБМ сп. Н. Гілевіч з горычу гаварыў пра зварот акадэмікаў-беларусаў з Сібірскага аддзяленьня АН Расеі, які з гатоўнасьцю надрукавала «Советская Белоруссия» і ў якім яны патрабуюць дзяржаўнасьці на Беларусі расейскай мовы.

Акадэмік Р. Гарэцкі прывёў дадзеныя аб тым, што сярэдзіна Эўропы знаходзіцца на Беларусі ў 2 км на захад ад вёскі Чыжаўка (на рацэ Бярэзіна). Каб не дэнацыяналізацыя беларусаў Віленшчыны, Смаленшчыны, Пскоўшчыны і Браншчыны, нас бы сёньня было 25—30 млн... Гэта нашае апошняе Адраджэньне. Мова ўжо ў Чырвонай кнізе, а за 70 гадоў у СССР зьнікла 50 моў. Адраджаць трэба адначасова мову, эканоміку, палітыку.

Вельмі ўразнастаіў выступы старшыня клюба «Спадчына» сп. А. Белы. Напачатку ён паскардзіўся на «дзяржаву-мачаху», бо яму не дазваляюць увасобіць 10 замоўленых «у шляхетных мэталах» помнікаў, у тым ліку — у выглядзе помнікаў — крыж Эўфрасіньні Полацкай і Пагоню. Потым паскардзіўся на няўвагу да сябе ў справе асабістай калекцыі з 500 мэдалёў (коштам звыш 1 млн. даляраў), на падставе якой ён прапануе стварыць нацыянальную валюту. Ён таксама зачытаў прывітаньне ад легітымнага, паводле яго, Урада БНР у эміграцыі.

Цікавасьць выклікала й прамова старшыні БГКТ у Польшчы сп. А. Баршчэўскага. Ён запярэчыў сп. сп. Быкаву, Пазьняку. Маўляў, трэба абмяркоўваць адно нацыянальныя моманты, а не палітычныя, але сам жа сябе пазьней і абверг, бо нацыянальнае і ёсьць палітыка. Потым ён зрабіў закіды гэнэралу Казлоўскаму, які тры дні таму выступаў у беларускім пасольстве ў Варшаве і ўсё — па-расейску, хоць, аказалася, умее і па-наску гаварыць. Далей, нібы ў «Голасе Радзімы» вайсковы міністр сцьвердзіў, што «беларуская армія павінна быць інтэрнацыянальнай». У адказ ад сп. Казлоўскага паступіла цыдулка наступнага зьместу: «Войска — шматнацыянальнае, а не інтэрнацыянальнае. Гэта — розьніца».

МЕНСК

СТАЛІЧНЫЯ «ЗУБРЫ»

У лёгкаатлетычным манэжы СКА, што ва Уруччы, распачала падрыхтоўку да ўдзелу ў турніры, якія адбудзецца ў ЗША ў сакавіку-красавіку, менская спартовая каманда па амэрыканскім футболе «Зубры». У мінулым годзе хлопцы сталі ўладальнікамі кубка СНД. Дарэчы, на фінальнай сустрэчы з «Богатырями» з Масквы, якая адбылася 27 верасьня, прысутнічаў пасол ЗША з Беларусі сп. Суорц. Адной з асноўных праблемаў зьяўляецца тое, што каманда дагэтуль не ўкамплектаваная цалкам. А таму яе членам можа стаць любы спартовец. Адно «але» — гулец павінен мець росту 190 см і вагі каля 100 кілаграмаў.

«НЕФЕРТИТИ»

Перад новым годам у палацы культуры чыгуначнікаў адбыўся конкурс прыгажосьці пад такой назвай. Адметнасьцю яго можна лічыць тое, што ў напружанай цішыні зацямнёнай залы ўдзельніцы выконвалі эратычны танец, прычым на некаторых нават адсутнічалі пэўныя часткі традыцыйнага жаночага купальнага строю. Пасьля фінальнага паседжаньня кампэтэнтнага журы менскай «Нефертити-92» стала манекеншчыца Вікторыя Пыльнікава.

ПАГРОЗА БЕЗПРАЦОЎЯ

Выканкам Мінгарсавету зацьвердзіў Праграму садзейнічаньня занятасьці й сацыяльнай абароны насельніцтва Менска на 1993 год. Прагноз адназначны: набліжаецца канчатковае разарэньне стратных прадпрыемстваў і зварочваньне галінаў, дзе затраты на вытворчасьць перавышаюць памеры попыту. Чакаецца, што на свабодным рынку працы (а прасьцей — безпрацоўных) у Менску ў 1993 годзе зьявіцца амаль 140 тысячаў чалавек. Больш за 12 працэнтаў сярод іх складуць маладыя спэцыялісты. Але ім, здаецца, няма пакуль што падстаў для хваляваньня. Як сказаў адзін вядомы бізнэсмэн: безпрацоўны малады чалавек гэта той, хто ня хоча, альбо ня можа працаваць. Проста ім трэба больш актыўна шукаць свайго месца ў жыцьці.

ПАРЫЖ — МЕНСК — НОВЫ-ЁРК

У дзелавых колах Захаду ідзе абмеркаваньне супэр-праэкту аўтамагістралі Парыж — Новы-Ёрк агульнай працягласьцю 18 тысячаў кіламэтраў, якая, як мяркуюць, пройдзе праз Гамбург, Менск, Маскву, Сібір, па тунэлі, альбо мосьце праз Берынгаў праліў — на Аляску і далей. Ініцыятарам праэкту выступіў нямецкі прадпрыймальнік Аляксандр Кутатэладзе. Прыкладны кошт магістралі фантастычны — 350 мільярдаў даляраў. Але дарога сама павінна аплаціць затраты на яе будаўніцтва (увёў некалькі дзясяткаў кіламэтраў і зарабляй на іх грошы для далейшай пракладкі). Гэты праэкт выклікаў вялікую зацікаўленасьць у бізнэсмэнаў, бо ўклад грошай у будаўніцтва й эксплуатацыю дарогаў традыцыйна лічыцца вельмі выгодным відам інвэстыцый. На заканчэньне варта дадаць, што ўчастак магістралі Менск-Масква плануецца пабудаваць за тры гады, а пачатак будаўніцтва мяркуецца пачаць у наступным годзе.

НУМАРЫ З «ПАГОНЯЙ»

Менчукі з прыемнасьцю адзначылі зьяўленьне на вуліцах сталіцы аўтамабіляў з новымі нумарамі, якія нясуць нашую дзяржаўную адметнасьць. На белым тле яны маюць чатыры чырвоныя лічбы й дзьве літары. Пасярэдзіне замест працяжніка — герб «Пагоня». Новыя нумары робяцца ў Гомелі. Яны алюмініевыя, пакрытыя адбіваючай сьвятло фарбай і ня маюць адметных літараў славянскага альфабэту. Першыя нумары, якія прыйшлі ў Менск, серыі «МІ». Каштуюць яны 1900 рублёў. Дзяржаўныя нумары ня будуць адрозьнівацца ад прыватных.

Алесь А.

ФОНДЫ

Калі жадаеце падтрымаць дэмакратычныя рэформы

У жніўні 1992 года ў Менску пачаў працаваць Беларускі Рэспубліканскі Фонд падтрымкі дэмакратычных рэформаў, асноўнай мэтай якога зьяўляецца дзейнасьць, накіраваная на падтрымку дэмакратычных рэформаў у галіне мясцовага самакіраваньня, эканомікі, навукі, абароне правоў чалавека ў Рэспубліцы Беларусь. Фонд — няўрадавая, непалітычная і некамэрцыйная арганізацыя, якую заснавалі дэпутаты мясцовых Саветаў, бізнэсмэны, юрысты, эканамісты, мастакі і пісьменьнікі — прадстаўнікі розных некамуністычных партыяў і рухаў.

Фонд імкнецца стварыць падставы да аб'яднаньня інтэлектуальных магчымасьцяў грамадзтва ў справе распрацоўкі праграмы па рэфармаваньню сістэмы мясцовага самакіраваньня і яе далейшаму ўдасканаленьню, развіцьцю навукі, культуры, аховы навакольнага асяроддзя і гісторыка-культурнай спадчыны.

Заснавальнікі Фонду бачаць неабходнасьць усебаковай падтрымкі арганізацый і прадпрыемстваў, якія спрыяюць умацаваньню суверэнітэту Рэспублікі Беларусь. Значнае месца ў накірунках дзейнасьці Фонду зойме падтрымка адраджэньня традыцыяў народа, нацыянальнай культуры дабрачыннасьці і духоўнасьці.

Зьдзяйсьненьне ўсіх гэтых накірункаў будзе праводзіцца праз наладжваньне працасу навучаньня працаўнікоў мясцовага самакіраваньня, удасканальваньня прафэсійнай кваліфікацыі спэцыялістаў.

На сёньняшні дзень групай спэцыялістаў Фонду на чале з экспэртам Канстытуцыйнай камісіі Вярхоўнага Савету М. Сатолінай распрацавана канцэпцыя рэформы сістэмы мясцовага самакіраваньня РБ. Фонд арганізуе і фінансуе навучаньне беларускіх спэцыялістаў праз курсы, сэмінары, канфэрэнцыі і стажыроўкі ў нашай рэспубліцы, а таксама ў краінах Усходняй і Цэнтральнай Эўропы.

Згодна Статуту ў Фонд уваходзяць індывідуальныя, калектыўныя і ганаровыя сябры.

Зацікаўленыя дзейнасьцю Фонду і ахвотных уступіць у яго запрашаем зьвязацца з намі праз рэдакцыю «Пагоні» альбо праз сябра Фонду Уладзіміра Хільмановіча па тэлефоне 44-20-45 у Горадні.

Алесь ПУГАЧОЎ.

У КАСЬЦЁЛЕ ТАК, У ЦАРКВЕ ГЭТАК, А Ў АЎТАПАРКУ ЯШЧЭ ГОРШ

На мінулым тыдні ў Горадні адбылася гарадзкая справаздачна-выбарчая канфэрэнцыя Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны. Слова з справаздачай трымаў старшыня Гарадзенскай рады ТБМ А. М. Пяткевіч. Ен зазначыў, што колькасьць энтузіястаў беларускага слова зьвялася, на жаль, да мінімуму, хоць, калі гаварыць пра работу ТБМ, значыцца гаварыць ад адраджэньні Беларусі.

Адзін з накірункаў работы ТБМ — школа. Адзначалася, што становішча ў нашым горадзе з беларускімі школамі лепшае, чым у іншых вабласных гарадах. Так з 33 гарадзкіх школак — 24 беларускія, г. зн. ужо два гады, а ў некаторых і тры, як яны пераведзены на беларускі лад навучаньня. Аднак і дагэтуль ёсьць цяжкасьці з настаўнікамі, якія на ўроку вучаць дзетак па-беларуску, а падчас перапынку гавораць з гэтымі ж дзеткамі па-расейску. Існуе і дагэтуль праблема з падручнікамі, асабліва ў трэціх класах. Амаль адсутнічаюць мастацкія кнігі на беларускай мове для дзяцей.

Яшчэ больш цяжкае становішча ў ВНУ. У сельскагаспадарчым інстытуце толькі некалькі выкладчыкаў перайшлі на беларускую мову, а ў медінстытуце практычна ніхто. Трохі лепш ва ўнівэрсітэце, аднак нават на факультэце Беларускай філалогіі і культуры ня ўсе лекцыі чытаюцца па-беларуску. Дарэчы, у выступленьнях з месца адзначалася, што рэктар унівэрсітэта Бадакоў адрапартаваў міністру адукацыі, што ўжо з красавіка справаводзтва пераведзена на беларускую мову, аднак на самай справе гэта далёка ня так. Ды і ў самога рэктара шыльда на дзьвярах напісана з памылкамі.

Толькі часткова гучаць аб'явы ў тралейбусах па-беларуску, не выконваюць пастановы гарвыканкама ў аўтобусным парку. Дагэтуль ня стала выдавацца па-беларуску вабласная газэта «Гродненская правда».

У горадзе існуюць курсы па вывучэньню беларускай мовы, аднак і тут няма прагрэсу. Намэклатура і надалей не зьбіраецца пераходзіць на дзяржаўную мову.

Пры абмеркаваньні справаздачнага даклада адзначалася шмат розных накірункаў, дзе ТБМ павінна актывізаваць сваю працу. І перш за ўсё дапамагчы з вывучэньнем роднай мовы ў беларускім войску, дзе сітуацыя, відаць, самая складаная.

Шмат казалася аб ролі касьцёла і царквы. Дарэчы, у касьцёле ўжо пэўны час праводзіцца імша па-беларуску, што ніяк не скажаш аб праваслаўнай царкве.

Некаторыя з выступаючых прапаноўвалі надалей адзіную тактыку ТБМ — жорсткі прэсінг дзяржаўнай улады, каб выконваўся Закон аб мовах.

Астатнім у абмеркаваньні справаздачы выступіў намесьнік старшыні гарвыканкама А. Мілінкевіч, у адрас якога, дарэчы, на канфэрэнцыі гучала шмат добрых слоў. Ен зазначыў, што нягледзячы на ўсе цяжкасьці, якія ў сапраўднасьці існуюць у адраджэньні беларускай мовы і спадчыны нашага народа, аптымізм яго не пакідае.

На канфэрэнцыі была абрана новая рада ТБМ. Ужо з дзевяці чалавек, а не як было ў мінулым годзе — з дваццаці, якая сама вырашыць, хто стане яе старшынёй.

Мяркуецца, што ў сакавіку ў Менску адбудзецца справаздачна-выбарчая канфэрэнцыя ТБМ Беларусі.

М. КАРНЕВІЧ.

ВЯДУЦЬ У МЕНСК

беларусаў блізкага замежжа

Першы Сход беларусаў блізкага замежжа адбыўся ў Менску напрыканцы сьнежня. З 240 запрошаных дэлегатаў прыехалі 236. У тым ліку з Польшчы — 67, Летувы — 36, Латвіі — 21, Малдовы — 17, Казахстана — 10 і г. д. З іх 128 праваслаўных, 17 каталікоў, мусульманін, па 2 вуніяты і атэісты... Дэлегаты прадстаўлялі 63 суполкі і зямляцтвы.

Спадар Баршчэўскі выказаў пажаданьне, каб мяжа, мытня, службоўцы і іхняя уніформа ў Берасьці і Горадні былі не савецкімі, а беларускімі. Бо ў Берасьці нават сьцяг Бел-чырвона-белы зьнік, а да беларускай мовы дагэтуль тамака ставяцца насьцярожана... Ен заклікаў ад імя Сходу даслаць дабразычлівы ліст заходняй эміграцыі, якая захавала і ўручыла нам нацыянальныя герб і сьцяг, а таксама тры словы: спадарыня, спадар, спадарства... Чым больш гаворыцца пра нацменшасьці ў Польшчы, тым менш робіцца. 4 гады таму БГКТ атрымала ад дзяржавы 4 млрд. злотых, а ў 1992 годзе толькі некалькі дзесяткаў мільёнаў. Апошнім часам таксама пабольшала варожасьці да нацменшасьцяў у Польшчы, у тым ліку да беларусаў.

Багата эмоцый выклікаў у зале сп. А. Селівончык, прадпрымальнік з Сургута, які ледзьве не адзіны выступаў па-расейску. «Я — чистый белорус... В Сибири много людей, прошедших через «репрессировочные» мероприятия.. Я благодарен Ленину и Сталину за то, что предоставили, нам эту страну». З залы — «Ганьба!». З прэзідыума — «Спакойна, таварышы!». Аказалася, што сібірак займаецца праблемай радыяцыі. У яго дома 5 м/рэнтгэн, а тут — 17. («И ты за это благодарен?» — рэпліка з залы). Ен зьмерыў радыяцыю мала не па ўсёй Беларусі і перадае дакумэнты задарма сходу. Калі ён пакінуў трыбуну, з прэзідыуму паведамілі, што сп. Селівончык ахвяраваў «Бацькаўшчыне» 100 тысяч рублёў. Вось ужо сапраўды загадкавая душа ў беларуса...

Старшыня камісіі па нацыянальнай палітыцы Массавету сп. Р. Чырвонцаў заклікаў выкарыстоўваць напоўніцу інтэлект землякоў замежжа, а таксама ствараць ва ўрадах суседніх краін прабеларускае лобі.

ПАЛКОЎНІК Я. Яўменчык з Цьверы гаварыў пра тое, што большасьць афіцэраў-замежнікаў у Беларускім Войску — звыклыя вайскавікі, а трэба вяртаць на Бацькаўшчыну вайсковых навукоўцаў, якіх прадстаўляе ён сам. Гэта патрэбна дзеля таго, каб стварыць напачатку пры Акадэміі навук аддзяленьне вайсковых навук, а пры Міністэрстве абароны — цэнтр вайсковых дасьледаваньняў. Тады ў будучыні стане магчымым адчыніць у Менску Беларускую вайсковую акадэмію.

Вельмі эмацыйна выступіў старшыня Беларускага згуртаваньня вайскоўцаў падпалкоўнік М. Статкевіч, выклікаўшы ў залы падтрымку.

Пасьля яго праэкт рэзалюцыі па вайсковым пытаньні зачытаў падпалкоўнік М. Суднік, які выдаваў ў Казахстане беларускую вайсковую газэту «Рокаш», а цяпер служыць на Гарадзеншчыне. У праэкце патрабуецца неадкладна зьліквідаваць на Беларусі ядзерную зброю, вывесьці расейскае войска і вытрымваць абвешчаны нейтралітэт. Войска выхоўваць не ў расейска-савецкім патрыятызме, а на беларускіх вайсковых традыцыях і паступова перавесьці яго на дзяржаўную мову. Вярнуць усіх сваіх афіцэраў дахаты і скончыць дыскрымінацыю беларускіх афіцэраў у нашым войску.

Неўзабаве папрасіў слова міністр замежных спраў Рэспублікі Беларусь сп. П. Краўчанка. Ен растлумачыў, што няварта ўпісваць у рэзалюцыю пункт, які датычыць ядзернай зброі. Казахстан пакуль не імкнецца ратыфікаваць пагадненьне аб нераспаўсюджваньні ядзернай зброі. Пад пытаньнем і Украіна. Наш парлямэнт не сьпяшаецца з гэтым, пакуль няма поўнай упэўненасьці, што нам у гэтым сэнсе анічога не пагражае...

ДОКТАР філалогіі Л. Лыч паведаміў аб тым, што Міністэрства абароны супольна з Суворaўскім вучылішчам рыхтуюць канфэрэнцыю пад назовам «Гэнэралісімус Суворaў і наш час», прымеркаваную да дня СА і ВМФ. Навуковец нагадаў вайсковы шлях выбітнага расейскага падкаводца, які, апроч падаўленьня пугачоўскага паўстаньня, больш ніколі не ваяваў на абшарах Расеі, затое ваяваў Беларусь яшчэ за чатыры гады да падзелу Рэчы Паспалітай. Разьбіўшы войскі Т. Касьцюшкі, ён абумовіў апошні падзел, пасьля якога Вялікае Княства Літоўскае назаўжды страціла незалежнасьць...

Да канфэрэнцыі падрыхтаваны наступныя даклады: «Суворaў — геніяльны палкаводзец» (гэнэрал-палкоўнік Чавус, нам. міністра абароны), «Суворaў і Беларусь (! — С. А.)» (дырэктар Кобрынскага музэя Суворaва), «Суворaўская навука перамагаць і прафэсійная падрыхтоўка абаронцаў Рэспублікі Беларусь (!)». Прыцягнулі да «патрыятычнай» акцыі і саміх суворaўцаў, даўшы ім тэмы для дакладаў накшталт «Жыцьцё і дзейнасьць гэнэралісімуса Суворaва — варты прыклад для пераймaньня», «Суворaўцы на службе айчыне».

Др Лыч выказаўся за тое, каб неадкладна зьмяніць назву кадэцкай вучэльні, а саму канфэрэнцыю правесьці як выязную — у Расеі. Дэлегаты горача падтрымалі яго.

НЕМАГЧЫМА пазнаёміць чытача са зьместам усіх выступленьняў, якіх былі дзесяткі. Гаварылі беларусы з Польшчы, Заходняй Украіны, Летувы, з розных гарадоў Расеі, з Якутыі і Сярэдняй Азіі. Шмат давялося пачуць цікавага. Дэлегат з Рыгі, напрыклад, сказаў, што калі на Беларусі ня будуць змагацца за родную мову, беларусы замежжа вымушаны будуць зьвярнуцца па дапамогу ў ААН... Не было на сцэне дзяржаўнага сьцяга, а Пагоню сплялі з саломкі народныя майстры, гэта стварала досыць камэрную атмасфэру. Аднак тым жа часам Форум меў і паважны афіцыйны характар, пра што сьведчыць удзел у ім дзяржаўных кіраўнікоў Беларусі. Сход удаўся яшчэ й таму, што яго ўдзельнікі адчулі згуртаванасьць, убачылі ня толькі свой агульны клопат аб Бацькаўшчыне, але пераканаліся і ў сваёй патрэбе ёй.

Сходам былі прыняты наступныя звароты: Да народу Беларусі (згуртавацца ў імя стварэньня вольнай заможнай Бацькаўшчыны), Да беларусаў сьвету (з мэтай паведаміць аб маючым адбыцца ўлетку Першым Сусьветным Зьезьдзе беларусаў), Да Вярхоўнага Савету (з патрабаваньнем скасаваць Згуртаваньню падаткі, што зроблена нават для Фонду Рэрыха), Да парлямэнтаў і ўрадаў суседніх краін (з просьбай падтрымваць беларусаў), а таксама да Парлямэнту і Ураду (дапамагаць беларусам дыяспары, а таксама кіравацца ў вайсковых пытаньнях нацыянальнымі інтарэсамі).

Невядома, ці летні Зьезд зноўку адбудзецца ў Доме літаратараў, ці Згуртаваньне нарэшце атрымае свой Беларускі дом...

Сяргей АСТРАЎЦОЎ.

Канфлікты

ЯК У СТАЛІЦЫ СПРАБАВАЛІ ЗАБАРАНІЦЬ 8-ы ТЭЛЕКАНАЛ

Новы год у Менску ціха не прайшоў. Але падставай для такога меркаваньня паслужылі не сьвяточныя карагоды вакол «галоўнае елкі дзяржавы», якую упершыню «запалілі» на пляцы Незалежнасьці, і нават не паведамленьні сводак МУС пра першыя злачынствы й сумныя здарэньні новага 1993 года. Вэрхал узьняўся вакол закрыцьця восьмага камэрцыйнага каналу тэлебачаньня.

Трансьляцыя яго вялася ў мэтровым дыяпазоне з дапамогай маламагутнага перадатчыка 100 Вт, які ўсталявалі ў Калодзішчах для паказу праграмаў Ленінградскага тэлебачаньня. Але то быў пэрыяд, калі дзяржаўныя ўстановы пачалі павальна зарабляць грошы на тым, што волею лёсу аказаліся ў свой час уладальнікамі маёмасьці й будынкаў, здаючы ўсё гэта ў арэнду новым камэрцыйным структурам. Тады мабыць і вырашылі аддаць той тэлеперадатчык, узмацніўшы ўпотай ягоную магутнасьць у тры разы (гэта дало магчымасьць пашырыць аўдыторыю на цэлы мільён гледачоў за кошт мяжуючых з Менскам раёнаў), у карыстаньне тром незалежным тэлекампаніям, якія пад той час існавалі, бадай, толькі на паперы: ТМК (Телевидение молодых кинематографистов), «Рамос» і ММ-4 (Менск — Магілёў-4).

Трансьляцыя пачалася ў лютым мінулага году, напачатку ўсе праграмы выглядалі трывіяльна: два фільмы й мульцікі паміж імі. Але, як аказалася, навасьпечаныя тэлекампаніі не зьбіраліся доўга замыкацца толькі на гэтым, а распачалі працу з далёкім прыцэлам абрасьці з часам усемі адпаведнымі структурамі й стварыць праз колькі год рэальную канкурэнцыю БТ, якое ня дужа жывое, упарта не пакідае ніякіх надзеяў на тое, што некалі ажыве, і да ўсяго мае вялікі «талент» нават з нармальных перадачаў (напрыклад «20-ка МТВ») зрабіць нешта вельмі нясмачнае.

За год маладыя тэлекампаніі асвоілі вытворчасьць рэклямных ролікаў, пачалі рабіць аўтарскія праграмы. Дзеля гэтага закупалася абсталяваньне, наладжваліся сувязі з заходнімі інфармацыйнымі кампаніямі й фільматрапічнымі фондамі. Амаль незалежна ў тэўнічным пляне можа існаваць ММ-4, ёсць тое-сёе з абсталяваньня ў «Рамосе», ТМК збольшага карыстаецца арэндай мантажнай лінейкі, якая належыць менскаму рэгіянальнаму аддзяленьню гарадзенскага банка «Комплекс». Работа, за якую ўзяліся без шэлега падтрымкі ад дзяржавы, невераготна цяжкая. Рэклама (як бы ні абвяшчала наіўна-нахабна ў эфіры дыктарка з ТМК: «По вопросам размещения комерческой рекламы на 8-м телеканале обращаться в ТМК) не прыносіць пакуль вялікага прыбытку, грошай ад яе адно хапае на затраты вытворчасьці й аплату людзям, якія яе робяць.

Яшчэ больш складанасьцяў з аўтарскімі праграмамі, бо калі не знойдзеш сабе фундатара — будзеш рабіць у лепшым выпадку як хобі, у горшым будзеш сам плаціць за пракат абсталяваньня й эфір. І гэта ў той час, калі ў нас усе, нават «прафэсіяналы», пакутуюць на непрафэсіяналізм.

Але калі нічога не рабіць, нічога й не адбудзецца. А таму маладыя тэлевізійнікі, не зважаючы на перашкоды, пачалі паціху заваёўваць кожны сваю нішу ў размеркаваньні прыхільнасьцяў глядацкае аўдыторыі. «Рамос» асноўны ўціск зрабіў на вытворчасьць рэклямнае прадукцыі, пад час трансьляцыі ТМК-5 на экране рэгулярна зьяўляюцца рознага роду экстрасэнсы, ММ-4 акрамя дзіцячай і музычна-мастацкай праграмаў першымі паспрабавалі ажыцьцявіць праэкт менскіх гарадзкіх навінаў.

І ўсё бы нічога, але напрыканцы сьнежня 1992 года сродкі масавай інфармацыі паведамілі пра прыняцьце ўдакладненьняў да славутага ўказу, з мэтай узмацніць барацьбу супраць распаўсюджваньня парнаграфіі, культу гвалта й г. д. Указ быў прыняты летась на прэзыдыуме ВС пры ўзорным адзінстве думак як былых бальшавікоў, так і дэмакратаў ад апазіцыі БНФ. Размытасьцю сваіх фармулёвак ён пакінуў магчымасьць для яго практычна неабмежаванага прачытаньня, чым даў вельмі моцны дрын уладам для «размоў» са сродкамі масавай інфармацыі.

Адразу падумалася: чакай чаго-небудзь выбітнага, у нас так проста нічога ня робіць. Так і ёсьць! Не прайшло й тыдня, як 28 сьнежня патэлефанавалі ў Калодзішчы, дзе на «рубільніку» сядзелі прадстаўнікі каардынуючай фірмы «Венеды» і паведамілі, што з 1-га студзеня трансьляцыі ня будзе. Спасаліся на дрэнную тэхнічную якасьць праграмаў. Дарэчы, паступілі не па-сучаснаму, бо кантракт на арэнду эфірнага часу падпісаны да 1995 года. Проста ў сьвятле апошніх падзеяў вакол СНД акрыяўшая большасьць у ВС і ўрадзе так моцна паверыла ў хуткае аднаўленьне жаданага імі СССР і ўзьяднаньне на падставе гэтага ўсіх пракамуністычных слаёў імпэрыі, што, забыўшыся, пачала дзейнічаць «по-старинке».

Але кіраўнікі тэлекампаніяў зрэагавалі імгненна. Яны сабраліся разам, выказаліся на гэты конт перад відэакамерай і ўсё гэта пару разоў пракруцілі ў эфір 31-га сьнежня, пад час работы ТМК. А пасьля паказалі конкурс «Нефертити-92», дзе асобныя ўдзельніцы патрэслі пад музыку перад насамі разгубленых гледачоў сваімі пекнасьцямі. У гэты момант ніхто ня ведаў, чым увесь вэрхал скончыцца, а таму вырашылі напрыканцы хаця б пагучней грукнуць дзьвярыма.

Народ канешне ж абурыўся. Саўдэпаўскае тэлебачаньне глядзець — сябе не паважаць, а па восьмым канале часам можна было ўбачыць і нармалёвыя фільмы (я сам глядзеў «Той, хто таньчыць з ваўкамі», «Маўчаньне ягнятаў» і г. д.). Пачалі паўсюль тэлефанаваць і пісаць лісты. На 5-га студзеня была прызначана прэсканфэрэнцыя з удзелам усіх зацікаўленых бакоў.

Але нашых людзей ужо мабыць нічым не напалохаеш, нават танкамі. 4-га студзеня я завітаў на ММ-4. Там усе спакойна працавалі. Адзін з кіраўнікоў тэлекампаніі Павал Жук сказаў, што калі трансьляцыю не дазволяць зноў, ён назаўтра ўвечары выступіць у «НІКе» і зьбярэ на наступны дзень на былы пляц Леніна народу ў шэсьць разоў больш, чым зьбірае БНФ. І сабраў бы, я думаю...

На прэсканфэрэнцыю прыйшлі й прадстаўнікі Міністэрства сувязі, і работнікі Саўміна. Загадчык аддзела друку, радыё й тэлебачаньня ўпраўленьня справамі Саўміна сп. Паваляеў паставіў галоўную кропку: як быццам бы ніхто нічога не забаранаў. Проста на будучыню прыдзецца больш плаціць за ліцэнзаваньне фільмаў. На гэтым і сыйшліся. І хаця амаль усе з прысутных цудоўна ведалі, хто й чаму спрабаваў закрыць камэрцыйны канал, але пра гэта далікатна прамаўчалі.

І тым ня менш я спадзяюся, што незалежна ад нечыіх амбіцыяў і жаданьня завалодаць манаполіяй на збор і распаўсюджваньне інфармацыі, я й надалей, уключыўшы тэлевізар у сераду ці суботу, змагу пачуць уступ да вядомейшай рок-кампазіцыі і спытацца:

— Гэта восьмы канал?

І мне маглі бы адказаць: «IES». Гэта ММ-4.

Алесь А., г. Менск.

ВЯЛІКАЯ ТРАГЕДЫЯ МАЛЕНЬКАГА НАРОДА

У чарговы раз ужо сёньня падвяргаецца гэнацыду невялікі па колькасьці, але шматпакутны інгушскі народ, які насяляе невялікую частку падгор'я Паўночнага Каўказа і вызнае іслам. Асноўная частка трагедыі сягоньня выпала на інгушоў, якія зараз жывуць у падгор'і раёна і горада Уладзікаўказа, які ўваходзіць у склад Паўночнай Асетыі.

Гістарычна гэта спрадвечна інгушскія землі, адкуль бярэ свой пачатак этнас інгушоў. Пасьля незаконнага высяленьня інгушоў у 1944 годзе ў Сібір і Казахстан, Інгушская Рэспубліка з часткаю горада Уладзікаўказа, дзе мясьцілася адміністрацыя Інгушэтыі, а таксама прыгарадныя раёны былі перададзены Сталіным суседняй Паўночнай Асетыі. Так розчыркам пяра ён вырашаў лёс цэлых народаў: адных разараў, другіх узнагароджваў. У выніку гэтага акта каля 50% інгушскай тэрыторыі адышла на карысьць Паўночнай Асетыі.

Эпоха Сталіна мінула. Народ і гісторыя асудзілі яго злачынствы, але для інгушоў пакуты яшчэ не скончыліся. Пасьля трыццаці гадоў выгнаньня інгушы, як і іншыя дэпартаваныя народы, вярнуліся на Радзіму, але ня ўсе здолелі пабачыць яе, шмат хто загінуў, бо сам акт высяленьня быў жахлівым.

Тут, на Радзіме, ніхто не чакаў былых гаспадароў, дамы іх былі заняты новымі жыхарамі, у большасьці з Паўднёвай Асетыі. Відаць, разьлічвалі на тое, што інгушы болей ніколі ня вернуцца. Былі зруйнаваны і занядбаны гісторыка-культурныя помнікі, падвяргаліся зьдзеку нават могілкі, а надмагільныя камяні былі выкарыстаны як будаўнічы матэрыял.

Любоў да Радзімы, да сваіх вытокаў была мацнейшай, чым усе перашкоды, якія ўчынялі ўлады Паўночнай Асетыі. І людзі з вялікімі цяжкасьцямі пасяляліся зноўку, будаваліся і абжываліся падчас без усякіх правоў, шмат гадоў жылі без прапіскі. І на момант узьнікненьня канфлікта 31 кастрычніка 1992 года ў прыгарадным раёне Уладзікаўказа жыло 80% інгушоў.

З 1990 года з прыходам дэмакратыі зацяплілася надзея на аднаўленьне Інгушскай Рэспублікі, бо Чачня стала самастойнай дзяржавай. Нарэшце парлямэнтам Расеі прымаецца закон «Аб рэабілітацыі рэпрэсіраваных народаў».

На ўвесь мэханізм аднаўленьня Інгушскай Рэспублікі, стварэньня адміністрацыі пры падзеле межаў адводзіцца час да 1994 года. Інгушы вераць у мірны зыход гэтае праблемы і застаюцца ў складзе Расеі. Асетыя, наадварот, праводзіць палітыку супрацьстаяньня ў адносінах да інгушоў. Адміністрацыя Паўночнай Асетыі і слухаць ня хоча аб вяртаньні чужых зямель, якія яна выкарыстоўвае каля 50 гадоў.

Адначасова Асетыя ўмацоўваецца вайсковымі фарміраваньнямі, прынамсі ствараюць АМОН, Нацыянальную гвардыю. Гэтыя «стражи порядка» у адносінах да інгушоў паводзяць сябе нецярпіма, ствараючы з іх вобраз ворага.

На тэрыторыі, дзе кампактна жывуць інгушы, АМОН вытварае ўсё, што яму ўздумаецца, падчас даходзіць да самых нізкіх прыніжэньняў чалавечай асобы.

Усё гэта ў інгушоў, натуральна, выклікае гнеў і абурэньне. Як відаць, гэта задавальняла асетынскі бок на чале з Галазавым, які сваімі выступленьнямі ніяк не зьмягчаў абстаноўку, а наадварот, быццам хацеў уздыму народнага гневу, ведаючы характар інгушоў, іх зьяднаньне ў цяжкую хвіліну. Аднак, канфлікт усё ж быў справакаваны.

Напачатку АМОН забівае двух хлопцаў-інгушоў, затым адзінаццацігадовую дзяўчынку. Потым, быццам каб разагнаць абураны натоўп, які патрабуе правасуддзя, страляе па безбройных людзях і ў выніку забівае яшчэ трох. Узьнікае страляніна цяпер ужо з абодвух бакоў. Страціўшыя надзею людзі захоплівають у АМОНа БТР.

Далей падзеі разьвіваюцца без кантролю, канфлікт перарастае ў вайну, але ў вайну няроўную. Быццам бы ўсё запланавана загадзя: расейскае войска ўжо стаіць напагатове ў Асетыі. Асетыя аб'яўляе, што гэта агрэсія бандытаў з боку Інгушэтыі, і як бы просіць расейскае войска дапамагчы адбіцца ад агрэсараў. Расейскае войска, уведзенае, каб разьяднаць абодва бакі, чамусьці займае праасетынскую пазіцыю. Пад прыкрыцьцём расейскага войска, якое пачынае страляніну з усіх відаў зброі, у тым ліку ўстановак «Град» і «Алазань». У выніку зьнішчаны каля 15 населеных пунктаў, асетынскімі баевікамі забіты сотні мірных жыхароў. Застаўшыся цэлымі дамы і маёмасьць былі разрабаваны, затым спалены.

У выніку гэтага канфлікта каля 60 тысяч людзей засталіся без жытла, шмат хто без родных і блізкіх уцякалі ў Інгушэтыю. У Уладзікаўказе каля тысячы кватэр, дзе жылі інгушы, былі цалкам разрабаваны пасьля таго, як усіх ад малога да вялікага забралі ў заложнікі, а прыватныя хаты былі ўзарваны і спалены пасьля таго, як іх разрабавалі. У заложнікі бралі людзей, якія нават нічога не падазравалі. Іх хапалі з цягнікоў, самалётаў, забіралі з навучальных установ. І ўся гэта апэрацыя была праведзена ў першы дзень канфлікта. Гэта яшчэ раз сьведчыць аб тым, што рыхтаваліся да яе загадзя. Тых, хто спрабаваў уступіцца за жанчын, іх гонар, білі або растрэльвалі. Так загінуў студэнт ГМІ Руслан Бумучаў, які ўступіўся за сваю сакурсьніцу. Заложнікаў і дагэтуль трымаюць у нечалавечых умовах: падвалах, хлявах і г. д. Былі расстраляны людзі, блізкія да палітыкі, якая праводзілася інгушскім бокам: дэпутаты, супрацоўнікі міліцыі і пракуратуры.

Падчас канфлікта сродкі масавай інфармацыі Паўночнай Асетыі навешвалі ярлыкі на інгушоў, тым самым падштурхоўваючы сваіх баявікоў на новыя злачынствы. У выніку: зьнявечаныя мерцьвякі, у тым ліку і жанчыны. Відавочна адбылася акцыя гэнацыду, імкненьне маральна-псіхічна запалохаць людзей і адбіць думку аб вяртаньні.

Як жа разумець пазіцыі прадстаўнікоў адміністрацыі Ельцына, якія адразу занялі праасетынскую пазіцыю? У прыватнасьці, прэм'ер-міністра Хіжа, гэнэралаў Савіна, Філатава. Чаму расейскія войскі не разьядналі, а дапамагалі зьдзяйсьняць гэнацыд над інгушамі? Чаму ў той самы час ахвярай становіцца дарадца прэзідэнта — Старавойтава, пасьля таго, як яна патрабуе спыніць гэнацыд над інгушскім бокам? Яе адразу ўказам прэзідэнта адхіляюць ад пасады без яе ведама. Чаму пасьля паказу па І каналу тэлебачаньня ў рубрыцы «Новая студыя» здымаюць з пасады старшыню тэлекампаніі «Астанкіна» Якаўлева, пасьля размовы кіраўніка Паўночнай Асетыі Галазава з прэзідэнтам Ельцыным? Няўжо гэта вяртаньне да сталінскіх часоў? Чаму столькі прывілеяў адной рэспубліцы? Чаму шчасьце аднаго народа павінна будавацца на няшчасьці другога? Чаму павінны пакутаваць сотні ні ў чым не павінных людзей у якасьці заложнікаў, што і дагэтуль знаходзяцца ў Паўночнай Асетыі? Чаму інгушскі народ сягоньня ў сваім горы застаўся адзінокім? Чаго ён хоча? Чаму ў сродках масавай інфармацыі нічога не асьвятляецца канкрэтна аб іх праблемах?

У гэты цяжкі час для гэтага народа, хочацца, каб сілы розуму і дабра ўзялі верх над жорсткасьцю, каб справядлівасьць нарэшце перамагла, а людзі знайшлі сваю Радзіму і спакой, і вярнуўся мір на гэтую зямлю.

Б. ХАМАТХАНАЎ.

АД РЭДАКЦЫІ: Аўтар гэтага матэрыяла, гарадзенец, прынёс менавіта ў нашу газэту свой допіс і мы вырашылі яго надрукаваць, хоць тэма Каўказскага канфлікту і не датычыць Беларусі.

У момант, калі мітрапаліт Менскі і Слуцкі Філарэт высьвечваў Сьвятасергіеўскую царкву ў Горадні, на небе зазіхацела вясёлка. Відаць, і неба, паддаючыся сьвяточнаму настрою вернікаў, запаліла промні сьвятла. Але ў які ўжо раз сьвятое боскае слова, на жаль, лілося ў душы беларусаў не на роднай мове...

Дарэчы, Сьвятасергіеўская царква разьмясьцілася ў прыбудоўцы Беларускага музэя гісторыі рэлігіі, на тэрыторыі былога Базыльянскага кляштара.

Г. С.

Фатаграфаваў А. У-ч.

ПАНЯДЗЕЛАК, 1

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

16.25. Тэлебачанне — школе. Музыка и спевы. 5-ы клас. **16.55.** Праграма перадач. **17.00.** Экран дзіцячага фільма. Мультфільмы. **17.30.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.40.** Тэледыялог. (Гр.). **18.10.** Веснік гарсавета. (Гр.). **18.30.** Навіны Бі-Бі-Сі. **19.00.** Абласныя навіны (Брэст). **19.10.** Кватэра ва уласнасць. Што стрымлівае прыватызацыю жылля? **19.45.** «Рынак і эканоміка». Міжгаліновае ВА «Маналіт». (Гр.). **20.10, 23.25.** Творчае абъяднанне «Мэта». **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Спартыўны тэлекур 'ер. **21.55.** «Беларусьфільм» прадстаўляе: «У профіль і анфас». **23.10.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай. **8.40.** Премьера художественного фильма «Спираль». 1-я серия. **10.00.** Марафон-15. **10.50.** Премьера мультфильма. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Эмиль из Леннеберги». Художественный фильм. 5-я серия. **15.40.** Ассоциация детского телевидения. «Пес и Кот». **16.10.** Звездный час. **16.50.** Технодром. **17.30.** Гол. **17.45.** НЭП. **18.15.** Хоккей. Кубок Лиги. «Крылья Советов» — «Динамо» (Москва). 2-й и 3-й периоды. В перерыве «Спокойной ночи, малыши!». **20.40.** «Спираль». 1-я серия. **22.00.** Новая студия представляет: «Пресс-клуб». В перерыве — Новости. **00.40.** Пресс-экспресс. **00.50.** «Плыви, кораблик». Художественный фильм.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55, 11.00, 15.00. 19.25.** Телемарафон. **10.45.** Утренний концерт. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Не может быть». Художественный фильм. **18.20.** Бизнес в России. **18.45.** Праздник каждый день. **21.00.** Момент истины. На вопросы Андрея Караулова отвечает С. Б. Станкевич. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Программа «ЭКС». **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **22.55.** Музыка крупным планом.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.05.** «Династия». Серия 174. **12.00.** Школа для родителей. **12.20.** Дети это любят. **12.30.** Тележурнал. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Французский язык. Урок 17. **13.45.** Фильм на французском языке. **14.10.** Язык глухонемых. Урок 3. **14.15.** Немецкий язык. Урок 21. **14.45.** Фильм на немецком языке. **15.15.** Итальянский язык. Урок 21. **15.30.** Английский язык. Урок 21. **16.00.** «Альф». Сериал пр-ва США. **16.30.** Презентация. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Альф». Сериал пр-ва США. **18.50.** Антенна. **19.10.** Сатирическая программа. **19.20.** Рапорт. **19.45.** Тележурнал. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** Телетеатр. **22.10.** Публицистическая программа. **22.40.** Документальный фильм. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** «Граница в огне». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Хобби. **11.00.** Английский язык. Урок 47. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Повторение по пожеланиям. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.55.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **18.20.** Обзор кинохроник. **18.50.** Польская кинохроника. **19.00** Местная программа. **19.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** «Спасем планету». Документальный фильм. **21.00.** «Дети, заботы и мы». Комедийный сериал пр-ва США. **21.30.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Без обезболивания. **23.05.** «Регина — путь к успеху». Серия 2. **00.20.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама.

АЎТОРАК, 2

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Музыка і спевы. 5-клас. **9.30.** «Беларусьфільм» прадстаўляе: «У профіль і анфас». **10.45.** З музыкай на вы. **11.30.** «Чарнахвостая чайка». Кінанарыс. **11.45.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». **13.30.** Навіны. **13.40.** «У пячорскія альпы». Кінанарыс. **13.55.** «На зыходзе ночы». Мастацкі фільм. (1-я і 2-я серыі). **16.10.** Тэлебачанне — школе. Гісторыя Беларусі. 8-ы клас. **16.50.** Для дзяцей. «Прыгоды драўлянага рыцара». Тэлеспектакль. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** Прэм 'еры кіно. **19.00.** Абласныя навіны (Віцебск). **19.10.** Эканамічная хваля. **20.15.** «Я помню вальса гук чароўны»... **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.20.** НІКа. **22.35.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Тэлебіржа; Відэасалон. Рэклама. «Вар 'яты на стадыёне». Мастацкі фільм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** «Утро». **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Гол. **8.35.** Премьера художественного фильма «Спираль». 2-я серия. **10.00.** В мире животных (с сурдопереводом). **10.50.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Плыви, кораблик». Художественный фильм. **12.30, 15.15.** Мультфильм. **12.45.** «Долгие версты войны». Художественный фильм. 1-я серия. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.30.** «Эмиль из Леннеберги». Художественный фильм. 6-я серия. **15.55.** Таланты и поклонники. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет... **17.50.** И.—С. Бах. Концерт. **18.05.** Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем». **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** «Спираль». 2-я серия. **22.10.** Песня-93. В перерыве — Новости. **23.40.** Кино до востребования. **00.20.** Пресс-экспресс. **00.30.** «Собака Баскервилей». Художественный фильм из серии «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». . 1-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Момент истины. **8.50.** Досуг. **9.05.** Золотая шпора. **9.35.** «Снег — судьба моя». Док. фильм. 7-я серия. **10.30.** Наш сад. **11.00.** «Иможен». (Франция). Художественный телефильм. 6-я серия. **12.25.** Новый набор в бизнес-школу. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** По страницам «Вечернего салона». **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. Сотвори добро. **17.00.** Сказки для взрослых. **17.30.** Хранители истины. **18.00.** Парламентский вестник. **18.15.** Последние письма. Документальный фильм. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 126-я серия. **20.15.** Антреприза. **21.00.** Альбуцид. **21.30.** Прощание Славянки. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Антракт. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **22.45.** Опера Д. Верди. «Дон Карлос».

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Граница в огне». Сериал пр-ва Польши. **12.00.** Рынок труда. **12.15.** Приятное с полезным. **12.40.** Кулинарная программа. **12.45.** Клуб одиноких сердец. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Мир химии. **14.10.** Кухня. **14.30.** «Атмосфера». Документальный сериал. **14.45.** Рисуй с нами. **14.55.** Новости науки и техники. **15.05.** Наша Балтика. **15.20.** [illegible] **15.40.** Что, как, зачем? **15.50.** «Дом». Сериал пр-ва США. **16.20.** Мы в космосе. **16.35.** Джойстик. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «[illegible] шоу». Сериал пр-ва США. **18.50.** Искусство. **19.15.** Военно-документальная программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.10.** Художественный фильм. **22.40.** Письма о хозяйстве. **23.10.** Журнал развлекательной музыки. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Итальянский язык. Урок 16. **11.15.** Английский язык в науке и технике. **11.30.** Французский язык. Урок 13. **12.00.** Спортивная студия. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Из краковского архива. **17.55.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **18.20.** Отчизна. **18.40.** Моя вера. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.55.** Евровидение. **20.00.** Программа, посвященная любительскому кино. **21.00.** Репортеры представляют. **21.30.** Тележурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.15.** Киноклуб «Двойки». **01.20.** Панорама.

СЕРАДА, 3

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Фільм-канцэрт. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Гісторыя Беларусі. 8-ы клас. **9.35.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». **10.25.** Дакументальны фільм. **10.50.** Відэасалон. «Варъяты на стадыёне». **11.30.** Навіны. **13.40.** «Лятучая мыш». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **17.00.** Экран дзіцячага фільма. Мультфільмы. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Гомель). **19.10.** Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «Крок» падстаўляе... **19.55.** Здароўе. **20.10.** ТА «Рэха». **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.25.** НІКа. **22.40.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Чэмпіянат Міжнароднай прафесійнай баскетбольнай лігі. Мужчыны. РТІ (Мінск) — «Спартак» (Санкт-Пецярбург).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.25.** Концерт. **8.55.** Премьера художественного фильма «Спираль». 3-я серия. **10.15.** Ассоциация детского телевидения. «Пес и Кот». **10.45.** Пресс-экспресс. **11.00.** Домосед. **11.20.** «Копилка». Художественный фильм. 1-я серия. **12.30,15.15, 16.15, 17.50.** Мультфильмы. **12.50.** «Долгие версты войны». Художественный фильм. 2-я серия. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.30.** «Эмиль из Леннеберги». Художественный фильм. 7-я серия. **15.55.** Между нами, девочками. **16.45.** Технодром. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет... **18.00.** Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем». **18.50.** Миниатюра. **19.00.** Черта с два. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** «Спираль». 3-я серия. **22.00.** «Иосиф Кобзон в кругу друзей, коллег и зрителей». **23.35.** Музыкальная программа. В перерыве — Новости. **23.50.** «Абрамцево, Савва Мамонтов». Документальный фильм. **00.40.** Пресс-экспресс. **00.50.** «Собака Баскервилей». Художественный фильм. 2-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Альбуцид. **8.25.** Прощание «Славянки». **8.50.** Неопалимая купина. **9.20.** Устами младенца. **9.50.** Сказки для взрослых. **10.20.** Хранители истины. **11.00.** «Закат». Художественный фильм **12.25.** Досуг. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Пани Мария». Художественный фильм. **15.00.** Сигнал. **15.15.** Там-там новости. **15.30.** Студия «Рост». **16.00.** Трансросэфир. **16.45.** Христианская программа. **17.15.** Очень современная сказка или Как Иванушка-дурачок со Змеем боролся. **18.15.** Российский бизнесмен-92. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного фильма «Санта-Барбара». 127-я серия. **20.15.** Сам себе режиссер. **20.45.** Антракт. **21.00.** Студия «Нота бене». **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Программа «ЭКС». **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** Художественный фильм. **12.25.** Документальный фильм. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Программа для детей. **14.00.** Искусство западного мира. **14.30.** Поэтическая программа. **15.00.** Под обстрелом. **15.25.** Телетеатр. **16.30.** Школы в Европе. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «В записках сумасшедшего». Сериал пр-ва США. **19.15.** Здоровье. **19.35.** Лаборатория. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** Спортивная студия. **23.00.** Польша в парламенте. **23.30.** Концерт. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** «Главный день жизни». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гуки Финна». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Английский язык. Урок 15. **11.30.** Немецкий язык. Урок 15. **12.00.** Спортивная программа. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** «Приключения Гуки Финна». Мультсериал пр-ва Японии. **18.20.** Экологическая программа. **18.35.** От первого до первого. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Развлекательная программа. **21.00.** «Гражданский фронт». Сериал пр-ва США. **21.50.** Тени жизни. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** Театральная программа. **00.00.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама.

ЧАЦЬВЕР, 4

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Дакументальны фільм «А. Вядзернікаў. Ціхая мая Радзіма». **9.00.** «Рамэо и Юлія». Фільм-балет. **9.15.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Маст.фільм. **10.05.** Фільм-канцэрт. «Сустрэча на арэне». **10.45.** Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «Крок» прадстаўляе... **11.30.** Чэмпіянат Міжнароднай прафесійнай баскетбольнай лігі. Мужчыны. РТІ (Мінск) — «Спартак» (Санкт-Пецярбург). **12.50.** «Рамансы». Фільм-канцэрт. **13.10.** «Сем бакоў квадрата». Навукова-папулярны фільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** Дакументальны фільм. **14.05.** «Яшчэ да вайны». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.15.** Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 10-ы клас. **17.00.** Для школьнікаў. «Сустрэча з блакітнай птушкай». **17.30.** Мультфільмы. **18.00.** Тэледыялог (Гр.). **18.20.** Кінанарыс. **18.30.** Навіны Бі-Бі-Сі. **19.00.** Абласныя навіны (Гродна). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо... **19.15.** Тры кіты. **19.55.** Роднае слова. **20.25.** Тыдзень беларускага урада. Служба інфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь паведамляе. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.25.** НІКа. **22.40.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Тэлебіржа. Рэклама. Мастацкі фільм «Карупцыя». Топ-агент. Інфармацыйна-музычная праграма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** «Утро». **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** «Кидди-видди». **8.35.** Премьера художественного фильма «Спираль». 4-я серия. **10.10, 17.20.** «До 16 и старше». **10.50.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Копилка». Художественный фильм. 2-я серия. **12.25.** «На полустанке». Короткометражный художественный фильм. **12.50.** «Долгие версты войны». Художественный фильм. 3-я серия. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Мультфильм. **15.35.** «Эмиль из Леннеберги». Художественный фильм. 8-я серия. **16.00.** Как мы. **16.25.** Единый мир. **18.00.** Премьера художественного фильма «Возвращение в Эдем». **18.50.** Большая прогулка. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** Репортаж ни о чем. **21.25.** «Спираль». 4-я серия. **23.25.** Фестиваль «Овация». **00.40.** Пресс-экспресс. **00.50.** «Копилка». 1-я серия.

КАНАЛ РОССИЯ

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Студия «Нота Бене». **8.50.** Сам себе режиссер. **9.20.** «Открытый мир» представляет... **9.50.** Тишина № 9. **10.50.** Мульти-пульти. **11.00.** «Санта-Барбара». Художественный телефильм. 126-я и 127-я серии. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ностальгические посиделки. **13.55.** Досуг. **14.10.** Антология короткого рассказа. **15.00.** Алгоритмы. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Игра без проигрыша. **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** М-трест. **17.15.** Оппозиция. **18.00.** Парламентский вестник. **18.15.** Кипрас Мажэйка. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 128-я серия. **20.15.** Хроно. **20.50.** «Как жены своих мужей продавали». Мультфильм для взрослых. **21.00.** Отечество мое. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Давайте разберемся. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **11.50.** По следам Колумба. **12.15.** Сто лет. **12.30.** Военно-документальная программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** «Подводная одиссея». Документальный сериал. **14.45.** Тележурнал. **15.10.** Тридцать на пятьдесят. **15.45.** Животные мира. **16.30.** Через моря и льды. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **19.10.** Католический журнал. **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **22.05.** Только в первой программе. **23.15.** Концерт. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Репортер. **00.45.** Итальянский язык. Урок 16.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Новые приключения Хе-мэна». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Для женщин. **10.55.** Спортивная студия. **12.00.** Повторение по пожеланиям. **13.00.** Спортивная студия. **17.25.** Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Английский язык в науке и технике. **17.55.** «Новые приключения Хе-мэна». Мультсериал. **18.20.** Документальная программа. **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.55.** Евровидение. **20.00.** Телетеатр. **21.10.** Музыкальный программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.15.** Художественный фильм. **01.00.** Панорама.

ПЯТНІЦА, 5

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Стварэнне». Фільм-канцэрт. **9.00.** Тэлебачанне — школе. Беларуская літаратура. 10-ы клас. **9.40.** «Лада ОМС» прадстаўляе. «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.30.** Тры кіты. **11.10.** Кінанастальгія. «Сорак першы». **12.40.** «Трансплантацыя душы». Дакументальны фільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Рускія ўзоры». Фільм-канцэрт. **14.40.** «Да высокай думкі дакраніся». Кінанарыс. **14.50.** «Імя Ружы». Мастацкі фільм. **17.00.** Галерэя лаурэатаў. **17.35.** Мультфільмы. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** «Толькі па пятніцах«. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Магілёў). **19.10.** Гаворым па-беларуску. **19.30.** Конкурс песні. **20.00.** Сустрэча па вашай просьбе. На пытанні тэлегледачоў адказваюць кіраўнікі УУС аблвыканкама. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Мастацкі фільм «Сорак першы». **23.00.** НІКа. **23.15.** На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** «Утро». **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** «Собака и влюбленные». Фильм—детям. **9.35.** Выступает национальный театр танца «Славяне». **9.50.** Мультфильм. **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50.** Пресс-экспресс. **11.20.** Америка с Таратутой. **11.50.** «Маленький принц». Фильм-спектакль. **13.50, 16.25.** Мультфильм. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **15.10.** «Собака и влюбленные». **16.25.** Мультфильм. **16.45.** «Дело». **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет... **17.45.** Человек и закон. **18.15.** Америка с Таратутой. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** В клубе детектива. Премьера художественного фильма «Болотная лихорадка». **22.25.** «ВИД» представляет: Политбюро, Музобоз, Авто-шоу, Площадка обоза. В перерыве — Новости. **01.25.** «Копилка». Художественный фильм. 2-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Отечество мое. **8.50.** Досуг. **9.05.** Кипрас Мажейка. **9.35.** Ретро. **10.05.** Белая ворона. **10.50.** Визитная карточка. **11.20.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 128-я серия. **12.10.** Телекроссворд. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ижица. **13.55.** «Уроки импровизации». Фестиваль танца Америки. **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **16.40.** Большой круг. **17.00.** «Звездный странник». Художественный фильм. 4-я серия. **17.55.** «Русская песня». Творческий вечер Татьяны Петровой. **19.25.** Праздник каждый день. **19.35.** Премьера телеэкрана. «Ха-Би-Ассы». Художественный фильм. **21.00.** «К-2» представляет... **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** «Звучание моей планиды». **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

9.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Телеконцерт пожеланий. **11.00.** Художественный фильм. **12.35.** Четверть часа на экране. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00.** Триумф западной цивилизации. **14.50.** О поэзии. **15.10.** Телепластикон. **15.30.** Вокруг книги. **15.45.** Отвечу на каждый вопрос. **16.00.** Евротуристика. **16.15.** Я взрослый. **16.35.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** Документальный фильм. **19.00.** Каждый имеет право. **19.20.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** Художественный фильм. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Документальный сериал. **01.00.** Легенды гитары. **02.00.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **10.10.** «Кэт и Али». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **10.55.** Спортивная студия. **12.00.** Повторение по пожеланиям. **15.50.** Спортивная студия. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Программа для молодежи. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.55.** «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **18.25.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **19.00.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** Поэтическая программа. **23.35.** Художественный фильм. **00.45.** Тележурнал. **01.00.** Панорама. **01.10.** Концерт.

СУБОТА, 6

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Там, дзе зімуе вясна». Дакументальны фільм. **8.50.** «Вельмі страшная гісторыя». Мастацкі фільм з субцітрамі. **10.00.** Паказвае Віцебск. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мапет-шоу». **11.40.** Далучэнне. **12.00.** «Жылі-былі тры сястры...». Лес інтэрнацыянальнай сям 'і. **12.40.** ТА «Рэха». **13.00.** «Сувенір для пракурора». Мастацкі фільм. **14.30.** Для школьнікаў. **14.55.** Мультфільмы. **15.25.** Пад крылом бяды. **16.00.** Для дзяцей. «Сем колераў радасці». **16.30.** Хрысціянская праграма «Занінуўшы свет». **17.00.** «Кампазітары Беларусі». **18.00.** «Аб 'ектыў-тэатр» прадстаўляе... **19.00.** Залаты рынг. Спаборніцтвы па кікбоксінгу. **20.05.** Хакей. Кубак МХЛ. «Дынама» (Мінск) — «Сокал» (Кіеў). 3-ці перыяд. **20.45.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Баль» (Францыя, Італія). **23.20.** НІКА. **23.35.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.20.** Утренняя гимнастика. **6.30.** Пресс-экспресс. **6.45.** Субботнее утро делового человека. **7.30.** Спорт-шанс. **8.00.** «Марафон-15» — малышам. **8.25.** Эльдорадо. **8.55.** Автограф по субботам. **9.20.** Мультфильм. **9.30.** Очевидное—невероятное. **10.00.** Музыкальный киоск. **10.30.** По святым местам. **11.30.** Авиакосмический салон. **11.45.** Киноправда? Художественный фильм. «Заключенные». **14.25.** Премьера мультфильма «Дракулито-вампиреныш. **14.45.** Ультра-си. **15.45.** В.— А. Моцарт. Концерт. **16.05.** Красный квадрат. **16.45.** Счастливый случай. **17.45.** «Коламбия пикчерс представляет» художественный фильм «Голубой гром». (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Аншлаг! Аншлаг! **22.00.** Любовь с первого взгляда. **22.40.** «Визитер». Мультфильм для взрослых. **23.15.** Фильмы режиссера В. Рубинчика. «Комедия о Лисистрате». **00.50.** «Ах, или старинный киноводевиль». Киноконцерт.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.50.** Параллельные миры. **8.20.** Наш «Ералаш». **8.50.** Козырная дама. **9.20.** Музыка крупным планом. **10.15.** 45 минут. **11.00.** «Алые паруса». Художественный фильм. **12.30.** Зигзаг удачи. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Пилигрим. **14.05.** Карьера. **15.05.** Премьера мультфильма «Дораэмон». **15.20.** К-2 представляет... **15.50.** Футбол без границ. **16.45.** Оборотная сторона медали. **17.45.** Я люблю РТВ. **18.00.** Парламентский вестник. **18.15.** Устами младенца. **19.25.** Праздник каждый день. **19.35.** «Шура и Просвирняк». Художественный фильм. **21.00.** Контрасты. **21.40.** Репортер. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Ассорти. **23.30.** Программа «А». **23.30.** Концерт группы «Альянс». **00.00.** «Господин оформитель». Художественный фильм.

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. **8.30.** Информационно-хозяйственный журнал. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **12.00.** «60/90». Тележурнал. **12.30.** Программа о семье. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Звериная одиссея. **14.00.** Мультфильмы У. Диснея. **15.20.** Телетеатр. Т. Раттиган. «Арлекинада». **16.40.** Фестиваль польской песни. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Детектив в сутане». Сериал пр-ва США. **19.15.** Телетурнир. **19.30.** Пегас. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.20.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Три мушкетера». Фильм пр-ва Панамы. **23.20.** Новости. **23.30.** Моя Европа. **00.00.** Спортивная суббота. **00.40.** «В поисках правды». Сериал пр-ва Италии.

ПОЛЬША-II

8.30. Военно-документальная программа. **9.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** Женский журнал. **10.25.** Приветствие. **10.30.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.50.** Тележурнал. **10.55.** Спортивная студия. **12.00.** Вторая программа. **12.40.** Развлекательная программа. **13.10.** Телетурнир. **13.30.** Вторая программа. **13.40.** Развлекательная программа. **14.25.** Спортивная программа. **15.30.** Животные мира. **16.25.** Развлекательная программа. **16.55.** Польские монастыри. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.40.** Приветствие. **17.45.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.10.** Телетурнир. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Академия польского кино. **21.30.** Большой спорт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Музыкальный журнал. **23.15.** Развлекательная программа. **23.45.** «Горькая любовь». Сериал пр-ва Польши. **00.35.** Тележурнал. **01.00.** Панорама. **01.10.** Развлекательная программа.

НЯДЗЕЛЯ, 7

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Слова да чалавека». **8.45.** «Вяртанне ў легенду». Фільм-канцэрт. **9.15.** Справы вайсковыя. **10.00.** «Лада ОМС» прадстаўляе: «Мачаха». Мастацкі фільм. **11.40.** «Прыгода ў каралеўстве». Мультфільм. 1-я серыя. **12.15.** Асілак. **12.45.** Сага аб Беларусі. **13.35.** Топ-агент. **14.05.** «Восьмы колер вясёлкі». **15.05.** Арбіта. **16.05.** «Кінаэкран-93». Люты. **17.10, 21.00.** Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «Крок» прадстаўляе... **18.00.** З панядзелка... **18.35.** Запрашаем на вячоркі. **20.00.** Панарама. **20.30.** «Каскад». **20.40.** Калыханка. **22.35.** Каралеўскае паляванне. **23.35.** Студыя «Тэлесябрына» МТУ на Беларусі.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.00, 14.00, 17.45, 23.00. Новости. **6.15.** Утренняя гимнастика. **6.25.** Тираж «Спортлото». **6.40.** Час силы духа. **7.40.** Центр. **8.10.** Соло. **8.35.** С утра пораньше. **9.00.** Пока все дома. **9.35.** Утренняя звезда. **10.25.** Под знаком «Пи». **11.15.** Премьера фильма для детей «Приключения Черного красавчика». **11.40.** Новое поколение выбирает. **12.30.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **12.40.** Премьера документального фильма. «Подводная одиссея команды Кусто». **13.30.** Премьера документального фильма «Эрмитаж». Фильм 6-й. **14.20.** Диалог в прямом эфире. **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Живое дерево ремесел. **15.55.** Панорама. **16.35.** Телелоция. **16.50.** Премьера мультфильмов: «Каспер и его друзья», «Настоящие охотники за привидениями». **18.00.** «Большой театр. Дни и вечера». Передача 1-я. **19.00.** Художественный фильм. «Возвращение Длинного Джона Сильвера на остров Сокровищ». (Австралия). **21.00.** Итоги. **21.45.** Московский кино-хит-парад. **22.00.** Ныне. **23.25.** Ночные страсти.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Баскетбольное обозрение НБА. **7.55.** Программа «ОЗ». **8.25.** Легкая атлетика. Международный турнир «Русская зима». **9.00.** «Волшебная палочка». Спектакль. **10.00.** Аты-баты. **10.30.** «Пигмалион». **11.00.** Час фортуны. **12.15.** Телекроссворд. **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.40.** Лучшие игры НБА. **14.40.** Хранители тайн России. **15.20.** Познер и Донахью. **15.50.** В мире животных. **16.50.** Волшебный мир Диснея. **17.45.** Премьера музыкального телефильма. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Вероника Маврикиевна и Вадим Танков приглашают на свой юбилей. **20.25.** Кино-меню. **20.40.** «Воды, Бабаджан, воды». Мультфильм для взрослых. **21.00.** «Снег — судьба моя». Документальный фильм. 8-я серия. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** «Рецепт ее молодости». Художественный фильм. **00.00.** Центр Стаса Намина. (Эс-Эн-Си) представляет...

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Документальный фильм. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **9.00.** Сельскохозяйственная программа. **9.45.** Польские зоопарки. **10.00.** Фильм для детей. **10.25.** Телеутро. **11.15.** Английский язык для детей. **11.25.** Документальный сериал. **12.15.** Тележурнал. **12.35.** «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. **13.20.** Телеконцерт пожеланий. **13.50.** Музыкальный ящик. **14.40.** С камерой среди зверей. **15.00.** «Бонанжа». Сериал пр-ва США. **15.50.** Весна наша. **16.35.** 100 вопросов. **17.15.** Спортивная студия. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 175. **19.20.** 7дней — мир. **19.50.** Развлекательная программа. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У.Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Хроника молодого Джо». Сериал пр-ва США. **22.05.** Программа кабаре. **22.50.** Спортивное воскресенье. **23.40.** Вокруг большой сцены. **00.15.** «Мой век двадцатый». Фильм пр-ва Венгрии.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Развлекательная программа. **12.00.** Утро симфонической музыки. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Австралии. **13.45.** Киносеанс. **14.00.** Путешествие во времени и пространстве. **14.40.** Спортивная студия. **15.20.** День влюбленных. **15.40.** События недели. **16.05.** День влюбленных. **16.30.** Час с Ханной Берберой. **17.25.** Программа дня. **17.30.** Панорама. **17.40.** «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. **18.10.** День влюбленных. **18.10.** Спортивная студия. **19.00.** День влюбленных. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Художественный фильм. **21.00.** День влюбленных. **21.10.** Час откровения. **22.00.** Панорама. **22.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.10.** День влюбленных. **01.00.** Панорама. **01.10.** День влюбленных.

Апошняя старонка

Даты/імёны

СЬВЯТАЯ ІМША ПА ПАЎСТАНЦАХ

24-га студзеня ў Малой базыліцы (фарны касьцёл) у Горадні адбылося набажэнства, прысьвечанае памяці паўстанцаў 1863 года, 130-я ўгодкі якога прыпалі на гэты час. У сьвятой імшы, якую правіў ксёндз Анатоль, успаміналіся імёны паўстанцкіх правадыроў — Кастуся Каліноўскага, Валерыя Врублеўскага і Яраслава Дамброўскага.

У наступную нядзелю — 31-га студзеня — а 15-й гадзіне ў тым жа касьцёле адбудзецца беларуская імша па слуцкіх паўстанцах 1920 года.

С. А.

Рэпліка

А КАМСАМОЛІЯ ЎСЁ ВЯШЧАЕ

Доўгі час пуставалі праймы «Дошкі гонару», якой яшчэ калісь захілілі месца зьнішчанай Фары Вітаўта (плошча Савецкая). Ажно нарэшце замест вялізных фотакартак перадавікоў зьявіліся фрагмэнты сцэнічных пастановак. Надпіс, над якім красуе «Пагоня», знаёміць: «Гарадзенскі драматычны тэатр».

А насупраць усё па-старому, як у былыя абкамаўскія часы. Мураваны стэнд з вялізным камсамольскім значком дагэтуль казырыцца шыльдай «Говорит комсомолия». У шкляных вітрынах сапраўды нейкія паперыны. Але ёсьць і прыкметы часу: мур пакрыўся зялёным мохам. Карацей, будзе праца камсамоліі на красавіцкім камуністычным суботніку.

Дарэчы, гэты самы камсамольскі стэнд, зялёны мох на ім, а таксама галаву Леніна на аднайменным пляцы з бел-чырвона-белым сьцягам над ёй днямі паказала Варшаўскае тэлебачаньне ў фільме аб Горадні. Маўляў, зьмены тут адбыліся збольшага касьметычныя... Спрачацца не выпадае.

Р. МЕНДЖЫБОЎСКІ.

НОВАЕ ЖЫЦЬЦЁ ГАЗЭТЫ

Летась, пасьля судовай справы, якая скончылася досыць вялікім штрафам для рэдакцыі гарадзкой газэты «Гродненские новости», апошняя спыніла сваё існаваньне. У гэтым студзені яна пачала зноў выдавацца пад іншай назвай — «Гродненская неделя». Выходзіць тройчы на тыдзень.

Шлях гарадзенскай газэты, здаецца, пачынае нагадваць лёс дарэвалюцыйнай «Праўды».

П. С.

Пінск

ХРАМ НА ВАЙСКОВЫМ ПЛЯЦЫ

Яшчэ на адзін сьвяты прыход стане болей у старажытным Пінску. Тут дзякуючы высілкам згуртаваньня вернікаў, адвэнтыстаў сёмага дня ў паўночна-заходняй частцы горада на тэрыторыі былога вайсковага гарадка пачалася будова сэктанскага малітоўнага дома.

На збудаваньне гэтага прыхода Адвэнтыская канфэсія Злучаных Штатаў Амэрыкі вылучыла 15 мільёнаў даляраў.

ДВОЙЧЫ МЭЛІЯРАЦЫЯ!

Атрымаўшы на ўсіх узроўнях адмову на далейшае асваеньне балот Палесься пінскае упраўленне гідрамэліярацыі «Галоўпалесьсеводбуд» спрабуе наноў забясьпечыць сабе прыярытэтнае існаваньне. На гэта раз «майстры» асваеньня новых земляў спрабуюць дабіцца права на рэкультывацыю нядаўна імі ж асушаных зямель...

Як распавёў карэспандэнту «Пагоні» загадчык аддзела асушаных земляў Янка Сачкоўскі, гэта ня больш чым чарговая авантура. З дапамогай гідрамэліярацыйных каналаў у рэкі сьцякае фактычна ўся пладародная глеба. Дадатковая рэкультывацыя толькі паглыбіць эрозію глебы, створыць на ёй пустэчу. Лепей аддаць прыродзе зноўку тое, што па недарэчнасьці чалавека была гвалтоўна адабрана, ад гэтага будзе значна болей карысьці.

Г. СТРУМЕНЬ.

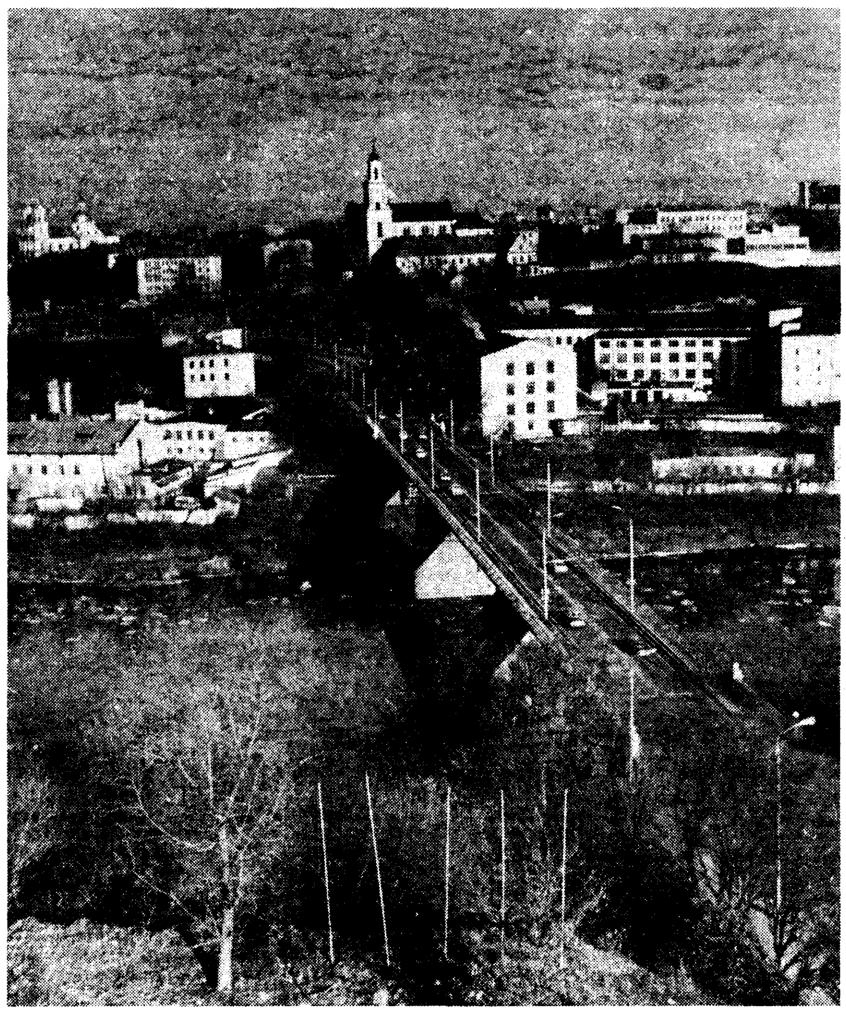

Стары гарадзенскі мост цераз Нёман.
Фатаграфаваў А. МАКАРЭВІЧ.

НАША НІВА № 9

Чарговы нумар віленскай беларускай газэты «Наша Ніва» прысьвечаны Менску. Магчыма, гэта першая ў пасьляcавецкі час спроба гаварыць пра вобраз горада, яго ўнутраную спэцыфіку і наканаванасьць. Забыты твор беларускае літаратуры — «Каханы горад» Антона Адамовіча, напісаны ў 1943 годзе, — узнаўляе сітуацыю бамбардаваньня Менска савецкай авіяцыяй. Антон Шукелойць успамінае пра жыцьцё горада пад нямецкімі акупантамі. Друкуецца шмат матэрыялаў пра сёньняшні Менск з красамоўнымі назвамі: «Ідэя Менска», «Менскія гісторыі», «Настальгія па Менску»...

Паэт гэтага нумару НН — Ігар Бабкоў. Нізка ягоных вершаў, а таксама эсэ С. Д. «Дзяржава-забойца» — гэта своеасаблівыя помнікі па часопісу «Літаратура-3», які так і ня ўбачыў сьвет. Х. Л. Борхес ў гэтым нумары газэты прадстаўлены апавяданьнем «Таемны цуд», а перакладная паэзія — вершам Леапольда Стафа «Самотная віла». Новыя матэрыялы зьмешчаныя ў традыцыйных рубрыках «авс» і «Жыгімонта 12/2». «Супроць адраджэньня» — так названы вялікі культуралягічны калёквіюм Юрася З. і Францішка Эн. Зьмешчаныя Бібліяграфія Міхася Ткачова, палеміка з летувіскімі акадэмікамі наконт назвы «Летува», гутарка з Томасам Венцлавам, матэрыялы на ірляндзкую тэматыку ды шмат іншых артыкулаў, зацемак і допісаў.

СПАРТОЎСКІ ГАРТ

На лёдавай пляцоўцы парку імя Горкага Менска прайшоў незвычайны міжнародны дзіцячы турнір па хакею з шайбай на прызы фэдэрацыі хакею Беларусі. У спаборніцтвах узялі удзел юнацкія клюбы Эстоніі, Латвіі, Летувы, Расеі і Беларусі. Турнір прайшоў у адзін круг, па выніках якога вызначыўся пераможца — каманда Расеі, на другім месцы юныя хакэісты Беларусі.

Прыемна адзначыць, што пасьля развалу СССР толькі ў Беларусі здагадаліся ў дні школьных канікул зрабіць сьвята для дзяцей, правёўшы цікавыя дзіцячыя спаборніцтвы, якія, па меркаваньню назіральніка, павінны стаць традыцыйнымі.

■

Пасьля перапынку, які быў выкліканы ўдзелам шэрагу клюбаў Міжнароднай прафэсійнай баскетбольнай лігі ў эўрапэйскіх кубках, распачаліся гульні другога этапу. Зусім нядрэнна выглядаюць побач са славутымі прыбалтыйскімі, маскоўскімі, украінскімі клюбамі студэнты Менскага радыётэхнічнага інстытута.

Менчукі ў васьмі гульнях маюць шэсьць перамог. Апошнія дзьве яны атрымалі ва ўпартай барацьбе з самарскай «Фартунай». Цікава, што расейскі клюб — гэта фактычна ўчарашні СКА з Алма-Аты, якую апынуўся разам са сваім трэнерам Алегам Кімам у Самары і ў апошні момант быў прыняты ў лігу прафэсіяналаў.

■

Армейскі стралковы цір у Калодзішчах пад Менскам стаў месцам першага нацыянальнага чэмпіянату Беларусі па адным з самых старажытных відаў спорту — стральбу з лука.

Чэмпіянат адметны тым, што на яго выніках адбіраліся мужчынская і жаночая зборні на чэмпіянат Эўропы.

Асабліва напружаную барацьбу вялі спартоўцы за званьне пераможцаў, якое аўтаматычна давала пуцёўку на чэмпіянат Эўропы. Пасьля ўпартай барацьбы абсалютнай чэмпіёнкай у жаночым разрадзе стала сталічная лучніца В. Якушава, а ў мужчын званьне чэмпіёна здабыў Б. Ісадчанка з Бярэсьця.

Каманднае першынство у сваіх разрадах выйгралі дзяўчаты з Магілёва, у мужчын першынстваvалі майстры Гомеля.

■

Толькі ў адным відзе (фігурным катаньні) змаглі паказаць свае здольнасьці ўдзельнікі першага нацыянальнага чэмпіянату Беларусі па фрыстайлу. Падвяла сьнегабітная гармата, якой проста не хапіла магутнасьці аднachaсова нарыхтаваць сьнег на два лыжных спаборніцтвы (паралельна ў Раўбічах праходзіў кубак Беларусі па біятлону).

Астатнія віды шматбор'я вырашана правесьці на міжнародных турнірах ў Ташкенце, дзе і вызначацца чэмпіёны, а пакуль што пасьля першага конкурса лідэрства захапілі: у мужчын — А. Пінегін, у жанчын — І. Корбушава.

Г. НЕМАН.

● *АЎТАПАДАРОЖНІКАМ*

СІНЯЯ КАРТА, ЗЯЛЁНАЯ КАРТА

Больш за 60 гадоў існуе на Беларусі страхавое акцыянернае таварыства «Белзамеждзяржстрах» і толькі з красавіка 1992 года грошы, заробленыя фірмай, пачалі трапляць у беларускую казну. Белзамеждзяржстрах займаецца страхоўкай грамадзян, якія выязджаюць за мяжу на асабістым транспарце, праўда, раней гэта рабілася непасрэдна праз Маскву, дзе і асядалі заробленыя грошы. Зараз сіняя карта (страхоўка аднаго леккавога аўтамабіля, які выязджае ў краіны Усходняй Эўропы) на пяць сутак каштуе дзесяць даляраў, на восем сутак — 15 даляраў. Грузавога на пяць — дваццаць і на два тыдні — 35 даляраў. Дарэчы, гэта, па-ранейшаму, таньней чым, да прыкладу, у Летуве.

І дагэтуль знаходзяцца аматары, якія аплаціўшы страхоўку толькі на пяць дзён, сядзяць за мяжой па некалькі тыдняў. Як даўно нехта трапна заўважыў: скупы плаціць двойчы. Да прыкладу, польская паліцыя ўзмацніла кантроль у адносінах да аўтатурыстаў з краінаў СНД. Штрафы даводзіцца плаціць адразу на дарогах і абыходзіцца гэта значна даражэй, чым каштавала б сіняя карта ў Беларусі.

Існуе яшчэ і зялёная карта, якую набываюць аматары падарожжаў, накіроўваючыся ў краіны Заходняй Эўропы. Праўда, такіх людзей значна меней. Калі за суткі «Белзамеждзяржстрах» абслугоўвае да чатырохсот чалавек, то толькі двухчатырох набываюць зялёную карту. Часьцей за ўсё такія паездкі пакуль што службовага характару. Дарэчы, для легкавога аўтамабіля на два тыдні такая карта каштуе 97 нямецкіх марак, за грузавы транспарт патрэбна плаціць 198 марак на тэрмін ад двух тыдняў да году месяцаў. За зялёную карту «Белзамеждзяржстрах» па-ранейшаму адлічвае грошы ў Маскву, так як дагэтуль зьвязаецца пасрэднікам паміж расейскай і нямецкай страхавымі фірмамі.

Да пачатку новага года страхавыя карты ў Горадні можна было набыць толькі ў самім горадзе. Зараз «Белзамеждзяржстрах» адлічыў сваю філію ў Брузгах, дзе яна будзе працаваць круглыя суткі. Дарэчы, прадстаўніцтва фірмы існуе і ў Бераставіцы, праўда, там пакуль дазволена праязджаць толькі грузавому транспарту.

На першы погляд здавалася б такі бізнэс павінен даваць добры грашовы прыбытак. Аднак, як нам паведамілі у «Белзамеждзяржстраху», каля 60% усяго даходу даводзіцца выплачваць за нашых вадзіцеляў-аматараў, якія або на каго-небудзь наедуць, альбо не дагледзяць, як наехалі на іх. А ў сярэднім за рамонт адной машыны на Захадзе даводзіцца плаціць да дзвюх тысяч даляраў.

М. МІКАЛАЙЧЫК.

ПАГОНЯ

Рэдактар Сяргей АСТРАЎЦОЎ.

Адрас рэдакцыі: 230023, г. Горадня, вул. Дамініканская, 1.
Тэлефоны: 45-29-96, 45-41-83.

Выходзіць штодватыдні па пятніцах.

Заснавальнік КАФ «БАЦЬКАЎШЧЫНА»

Наша газэта ёсьць БЕЛАРУСКАЙ ТРЫБУНАЙ, адкрытай для выказваньня розных пунктаў гледжаньня, розных аўтараў з любых краін, гарадоў і вёсак. Меркаваньні аўтараў публікацый не абавязкова могуць супадаць зь меркаваньнем рэдакцыі.

Індэкс 63124.
Фотанабор, афсэтны друк.
Гарадзенская вабласная ўзбуйненая друкарня.
230003, г. Горадня, вул. Паліграфістаў, 4.
Тыраж 2025 паасобнікаў. Замова 610
Нумар падпісаны да друку 28.1.1993.